

Riksdagens protokoll

2011/12:137

Torsdagen den 16 augusti

Kl. 13.00 – 15.56

Protokoll
2011/12:137

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 25 och 28 juni.

2 § Anmälan om interpellationer

Tredje vice talmannen anmälde att under tiden den 29 juni–15 augusti hade 13 interpellationer framställts.

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 september.

3 § Anmälan om skriftliga frågor och skriftliga svar

Tredje vice talmannen anmälde att under tiden den 29 juni–15 augusti hade 40 skriftliga frågor framställts samt att det under samma tid hade inkommit 45 svar på skriftliga frågor.

Frågorna och svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 september.

4 § Anmälan om nya ersättare

Tredje vice talmannen anmälde att följande ersättare inträtt från och med den 16 augusti med anledning av att statsrådsersättaren Johnny Munkhammar avlidit den 13 augusti:

Metin Ataseven (M) för statsrådet *Ewa Björling* (M),
Edip Noyan (M) för arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M) och
Bino Drummond (M) för försvarsminister *Karin Enström* (M) samt
Björn Samuelson (M) för *Mikael Sandström* (M) till och med den 4 oktober.

5 § Utökning av antalet suppleanter i socialförsäkringsutskottet

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i socialförsäkringsutskottet skulle utökas från 24 till 25.

Kammaren medgav denna utökning.

6 § Val av extra suppleant i socialförsäkringsutskottet

Företogs val av extra suppleant i socialförsäkringsutskottet från och med den 1 september.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i socialförsäkringsutskottet

Anette Åkesson (M)

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Skrivelser
2011/12:145 och 166 till socialutskottet

8 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden

Tredje vice talmannen anmälde att uppteckningar från följande EU-nämndssammanträden inkommit:

fredagen den 15 juni
onsdagen den 20 juni
onsdagen den 27 juni
måndagen den 2 juli
torsdagen den 5 juli

9 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2011/12:FPM161 Meddelande om de nationella strategierna för integration av romer *KOM(2012)226* till konstitutionsutskottet
2011/12:FPM162 Förordning om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner *KOM(2012)238* till trafikutskottet

- 2011/12:FPM163 Förslag om ändringar i Eurodacförordningen och om brottsbekämpande myndigheters åtkomst till Eurodac till socialförsäkringsutskottet
- 2011/12:FPM164 Kommissionens rapport om tillämpningen av förordningen om ömsesidigt erkännande på varuområdet KOM(2012)292 till näringsutskottet
- 2011/12:FPM165 Krishanteringsdirektivet KOM(2012)280 till finansutskottet
- 2011/12:FPM166 En europeisk strategi för viktig möjliggörande teknik: mot tillväxt och jobb KOM(2012)341 till näringsutskottet
- 2011/12:FPM167 Förordning om ekonomiskt ansvar i samband med tvistlösning vid tvistlösningsorgan KOM(2012)335 till näringsutskottet
- 2011/12:FPM168 Ändrat förslag till förordning om den fleråriga budgetramen 2014–2020 KOM(2012)388 till finansutskottet
- 2011/12:FPM169 Mobilisering av utvecklingsfinansiering KOM(2012)366 till utrikesutskottet

10 § Anmälan om inkomna granskningsrapporter från Riksrevisionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapporter inkommit från Riksrevisionen:

RiR 2012:14 Trafikverkets upphandling av vägar och järnvägar – leder den till hög produktivitet?

RiR 2012:15 Staten på spelmarknaden – når man målen?

11 § Svar på interpellation 2011/12:431 om vinklad fakta i gratis läromedel

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Annika Lillemets har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att elever i svenska skolor inte hänvisas till läromedel som inte uppfyller kraven på saklighet och allsidighet.

Riksdagen och regeringen beslutar om nationella mål och riktlinjer i bland annat skollagen och i läroplanerna. Det är sedan skolhuvudmännen, kommunerna och friskolorna, vilket också interpellanten påpekar, som fördelar resurser och organiserar verksamheterna utifrån lokala förutsättningar så att de nationella målen för utbildningen kan uppfyllas. Det är således skolhuvudmännen eller de enskilda skolorna och lärarna som ansvarar för att tillhandahålla till exempel läromedel till eleverna.

Som Annika Lillemets också nämner har eleverna enligt läroplanerna för grund- och gymnasieskolan rätt till en saklig och allsidig undervisning. Det är rektorn som tillsammans med lärarna har huvudansvaret för att ge eleverna denna undervisning. I läroplanerna finns bestämmelser som innebär att rektor och lärare även ansvarar för att alla elever tränas i kritiskt tänkande.

Regeringen införde hösten 2011 tydligare och mer konkreta kursplaner och ämnesplaner i grundskolan och gymnasiet. I det centrala innehållet i kurs- och ämnesplanerna framgår tydligt vilka områden lärarna ska undervisa om. De nya styrdokumenterna blir därmed ett reellt stöd till lärarna vid bland annat val av sakliga och allsidiga läromedel. Detta innebär även att läromedelsföretagen har fått tydligare styrdokument att utgå ifrån vid framtagandet av olika läromedel.

Anf. 2 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Först vill jag tacka utbildningsministern för svaret på min fråga. Jag har ställt den därför att jag tycker att det är en av flera skäl oroväckande trend att anslagen till läromedel i svenska skolor minskar medan mängden gratismaterial ökar. Jag ser att det behöver göras mer för att säkerställa att elever i svenska skolor inte ska hänvisas till läromedel som inte uppfyller kraven på saklighet och allsidighet. Detta har eleverna rätt till enligt läroplan och skollag. Det ska finnas rätt utrustning, och där är läromedel en viktig del.

Det är en stor minskning som har skett. Enligt statistik från läromedelsföretagens branschorganisation har anslagen till läromedel i svenska grundskolor de senaste tio åren minskat med ungefär 20 procent, och detta från en inte särskilt hög nivå tidigare. Samtidigt ökar, kanske inte så förvånande, intresset för gratis material i undervisningen. Det är enkelt för lärare att beställa från många organisationer, myndigheter och företag som har råd att producera och erbjuda sådant.

I vissa svenska kommuner satsar man mycket mer på läromedel än i andra, enligt en undersökning som presenteras på Skolvärldens hemsida i dag. Elever får alltså olika förutsättningar i skolan beroende på var de bor. Jag undrar hur utbildningsministern ser på det, för utbildningen ska vara likvärdig.

Visst är det huvudmännen, kommunerna och de fristående skolorna, som ansvarar för att undervisningen sker inom ramen för lagstiftningen och andra styrdokument. I detta ryms ansvaret för att det är aktuella, sakliga och allsidiga läromedel som används. Jag undrar hur utbildningsministern ser på detta. Har riksdag och regering något ansvar för att lagar och regler inte uppmuntrar kortsiktiga besparingar på läromedel när budgetarna är små och otillräckliga och man kanske rent av har vinstkrav?

Vad är då problemet med gratisläromedlen? Det handlar självfallet om vinklat material från diverse aktörer, såväl kommersiella aktörer som lobbygrupper för starka särintressen, som skickas ut till skolelever. Och detta är ingen marginell företeelse. Det finns en hemsida som heter Utbudet.se som förmedlar gratisläromedel. De skickar, enligt uppgift på hemsidan, upp till 200 000 exemplar av olika slags lektionsmaterial till fler än 58 000 lärare – per månad! Enbart Svenskt Näringsliv har de senaste åren skickat ut totalt ca 150 000 exemplar av skolmaterial per år.

Låt mig nämna vad som finns bland utbudet på Utbudet.se för närvarande. Där finns material från Svenskt Näringsliv, Arla, Sandvik, SCA, Svenskt Kärntekniskt Centrum, Sveaskog, flera fackförbund, Centerpartiets Ungdomsförbund, Läkare Utan Gränser och sockerproducenten Nordic Sugar. Det sistnämnda företaget tillhandahåller en broschyr som heter *Fysisk aktivitet och vikt*. Det är viktigt att tänka på vilka intressen

avsändaren har. En sockerproducent vill sälja så mycket socker som möjligt, och det speglas naturligtvis i broschyren.

Det finns allt möjligt – allt från miljö och ekonomi till etik. Jag undrar om utbildningsministern ser några risker med att allt mindre pengar satsas på läromedel medan alltmer gratismaterial beställs till skolorna. Gratismaterialet är inte som konventionella läromedel nödvändigtvis faktagranskat, och rimligen är det vinklat utifrån avsändarens intressen. Om eleverna inte får läromedel som uppfyller kvalitetskraven – riskerar vi då inte att få just den flumskola som Jan Björklund och förstås inte heller någon annan av oss vill ha?

Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Jag ser stora risker med det enorma utbudet av olika typer av information, där inte böckerna är det stora. It-revolutionen är fantastisk, men i skolans undervisning innebär den stora risker för att man tappas bort ett kritiskt tänkande. Eleverna tror på det de läser på en hemsida eller i en viss bok som är utgiven av en intresseorganisation. Den risken finns absolut; det är självklart.

Interpellanten fokuserar just på en bok som är utgiven av Svenskt Näringsliv. Det får väl tillskrivas interpellantens ideologiska perspektiv.

Böckerna är inte det stora problemet, utan det stora problemet är allt det som finns på nätet. Eleverna går hela tiden in på nätet, surfar och tar fram olika uppgifter i skolan. Det finns väldiga risker för att saker och ting är vinklade på ett sätt som inte kan beskrivas som allsidigt och objektivt beroende på vem som är avsändare. Så är det.

Frågan är vad vi gör åt det. Mitt svar är att det inte går att stoppa detta. Det är inte önskvärt att göra det. Det finns bara ett sätt att hantera det, och det är att ha ämneskunniga lärare som behärskar sina ämnen och som kan hjälpa eleverna att skilja sant från falskt och ha ett källkritiskt perspektiv. Det finns inget annat sätt.

Varenda kommun och varenda skola vet att vi har ett antal ganska tunga, seriösa läromedelsföretag i Sverige som under lång tid har givit ut läromedel och som anstränger sig väldigt mycket för att producera objektiva och allsidiga läromedel. Även de fallerar ibland och utsätts för kritiska granskningar, och de ska utsättas för kritiska granskningar. Det är inte alltid så att det finns en enda sanning.

Svaret är: Ja, jag ser riskerna med allt detta.

Hur möter vi detta? Det finns inget sätt att reglera, censurera eller styra upp det från samhällets sida och säga: Nu får ni bara använda de här böckerna eller bara titta på de här hemsidorna. Det är kunniga lärare som varje dag på sina lektioner måste ha den kunskapen att de kan sortera i detta och hjälpa eleverna att skilja partsinlagor från allsidig information.

Anf. 4 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Jag instämmer till fullo med utbildningsministern i att A och O är kunniga och välutbildade lärare som kan lära eleverna att se kritiskt på det material som de får.

Jag undrar om utbildningsministern har någon avsikt att förstärka lärarutbildningen på den punkten med ytterligare läromedelskunskap med tanke på att situationen har ändrats så mycket. Det är naturligtvis utmärkt

att man kan söka informationen på nätet, och det är jätteviktigt att alla elever får lära sig att vara kritiska.

Men jag håller inte med om att det inte är ett problem med böckerna. Det kan naturligtvis bli fel och vinklingar även hos läromedelsföretagen, men där finns det ändå en faktagranskning. Om skolorna inte har råd att köpa böcker som kostar är risken att man i värsta fall nöjer sig med dem som man kan få gratis. Lärarna måste helt enkelt få förutsättningar att göra ett bra jobb.

Det blir en obalans. Jag tog upp exemplet med Svenskt Näringslivs miljöbok därför att det är så tydligt, oavsett mina värderingar. Det är en tryckt bok. Man har råd att skicka ut den till hundratusentals elever. Den är mycket ensidig. Den första upplagan fick stark kritik av forskare och miljöorganisationer som menade att den bagatelliserade allvarliga miljöproblem, inklusive klimatkrisen. Den beskrevs som en allmän lärobok om miljö, och den riktade sig till 9–12-åringar och kunde beställas gratis. Mig veterligt finns det inga motsvarande böcker som kan beställas gratis som ger en annan synvinkel på miljöfrågan.

I den senaste upplagan som vänder sig till 12–15-åringar är det genomgående temat att det mesta går åt rätt håll vad gäller miljön. Det är ett mycket ensidigt urval av helt sanna, goda exempel där industrin har löst miljöproblem, men man bagatelliserar sådant som överkonsumtion av naturresurser och förlust av biologisk mångfald. Man skriver att skogen växer som aldrig förr i Sverige, inte minst tack vare skogsbolagen som bidrar till tillväxten genom återplanteringen, men man tar inte alls upp att det finns ett stort antal arter som hotas av skogsbruket i Sverige. Jag skulle kunna fortsätta länge med detta. Det är det som inte står som gör att det blir snedvridet.

Den första versionen gick ut i 200 000 exemplar, och den andra har beställts i 150 000 exemplar, enligt Svenskt Näringsliv. Detta är givetvis bara ett exempel. Det finns många andra som man också skulle kunna ta upp.

Tänk om man står där med en otillräcklig budget. Då tar man kanske hellre det man kan få gratis än inget alls. Det är också ganska tufft att vara lärare. De har mycket att göra ändå. Ska de dessutom gå ut på nätet, skriva ut och försöka sammanställa en annan bild för att få balans i detta? Det är alldeles utmärkt att läsa en sådan här bok som en källkritisk övning och som komplement till en mer allsidig lärobok eller en lärobok med helt motsatt syn på det hela. Men det man kan vara orolig för är att det inte blir ett komplement utan faktiskt ersätter läromedel. Man lägger ungefär 500 kronor på läromedel per år och elev i snitt i Sverige. Det är tyvärr inte så mycket pengar.

Jag undrar om de försämrade resultaten i skolan också kan ha ett samband med att man inte har råd med ordentliga läromedel. Jag tycker att detta är något som vi måste fundera på. Jag har inga färdiga lösningar. Det är klart att det är skolorna och huvudmännen som har ansvaret, men jag undrar om utbildningsministern ser att vi i riksdag och regering också har ett visst ansvar att ge rimliga förutsättningar utifrån vårt kompetensområde och sätta upp regler och styrsystem. Kan vi göra någonting så att det blir lättare för lärarna och skolhuvudmännen att göra ett bra jobb vad gäller läromedel?

Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! När jag gick i mellanstadiet hade vi en bok med bilder på glada kinesiska arbetare som arbetade på fälten i folkkommunerna, och jag har faktiskt den boken i orienteringsämnen kvar. Den boken var godkänd av en statlig läromedelsnämnd. Vi hade en statlig läromedelsstyrning. Var det objektivt? Det får var och en värdera. Det var en sanslös bild av de här kommunistdiktaturena som fanns i den boken, och den var godkänd av en statlig läromedelsnämnd. Det blir inte bättre för att vi tillsätter några byråkrater på Skolverket som ska godkänna böcker, utan till sist handlar det om lärarnas källkritik. Det handlar om lärarnas ämneskunskaper och den källkritik som finns.

Nu talar vi bara om böcker. Interpellanten säger att investeringarna har gått ned med 20 procent när det gäller böcker. Det är möjligt att det stämmer, men uppgiften kommer från bokproducenterna, så man ska väl ta den siffran med en nypa salt. Samtidigt har investeringarna i it ökat kraftigt i skolan, och det räknas förmodligen inte in i den undersökningen. De har ökat under tiden, och den utvecklingen kan man förmodligen också diskutera. Jag har gjort det offentligt ibland och fått mycket stryk när jag säger att jag tror att vi också behöver böcker i skolan och inte bara it.

Jag håller med om den problembeskrivning som interpellanten tar upp. All denna information, alla dessa böcker och alla dessa hemsidor innehåller väldigt många påståenden, och man kan naturligtvis inte lita på allt eftersom det är partsavsändare. Den bok som hålls upp här har jag inte sett tidigare. Jag ifrågasätter inte alls att det är en avsändare som har vissa syften, och så är det med nästan varenda hemsida på nätet som används mycket i undervisningen.

Även om vi är överens om problemet måste vi fråga oss hur vi ska tackla det. Alternativet till att det är lärare och skolor som har ansvaret för att själva köpa in och bestämma vad de ska använda på lektionerna är att man tillsätter något slags statligt organ som ska godkänna och kvalitetsstämpla läromedel. Då är vi tillbaka till 70-talets läromedelscensur, och det vill vi inte. Det kan man göra när det gäller böcker, men det är inte möjligt och inte önskvärt när det gäller hemsidor på nätet.

Jag har ägnat mig åt utbildningspolitik i 20 år, och den här frågan kommer upp med jämna mellanrum. Jag har för min del kommit fram till att det inte finns något annat sätt än att se till att lärarna är kunniga och kan vägleda sina elever.

Sedan kan man diskutera ytterligare en sak. Det handlar inte bara om böckerna som eleverna får. Den allra största påverkan på eleverna sker genom lärarnas muntliga undervisning på lektionerna. Vilken koll har vi på vad lärare med olika politiska preferenser säger till sina elever? Det har vi ingen koll på. Vi kan inte heller ha det. Det är inte önskvärt. Vi måste ha förtroende för att välutbildade lärare kan sovra i allt det material, all den information och all den kunskap som öses över skolan. Det finns inget annat sätt.

Interpellanten frågar om vi har gjort något för att förstärka lärarnas ämneskunskaper. Ja, den nya lärarutbildning som nu har trätt i kraft lägger mycket större fokus på ämneskunskaper, till skillnad från den lärarutbildningsreform som de rödgröna drev igenom 2001 som rustade ned

läraernas ämneskunskaper och enbart prioriterade processerna i skolan. Ämneskunskaper blir viktigare i den nya lärarutbildningen.

Interpellanten frågar mig också vad vi ska göra åt skillnaderna mellan olika kommuner. Jag har ett svar på det. Man kommer inte att kunna göra det mer likvärdigt med ett kommunalt huvudmannaskap för skolan. Det går inte. Det ligger i den kommunaliserade skolan att varje kommun bestämmer själv. Det är idén. Det är därför ni rödgröna har kommunaliserat skolan. Jag tycker att skolan borde återförstatligas. Då kan vi få den mer likvärdig. Det är kommunerna och skolhuvudmännen som bestämmer. Man får ta det goda med det onda med detta.

Jag håller med om interpellantens problembeskrivning. Även om interpellanten i sitt inlägg antydde en mer statlig styrning är jag glad att det inte finns något skarpt förslag om det, för jag tror inte på det. Det är de kunniga lärarna som måste granska och ta ansvar för vad eleverna får sig till livs på lektionerna.

Anf. 6 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Jag har egentligen inga färdiga svar. Jag kanske har idéer, men det som är allra viktigast nu tycker jag är att öka medvetenheten om hur stort det här fenomenet är, så att föräldrar, elever och lärare kanske därmed kan se det och reagera på det. Jag är därför väldigt glad att vi har den här debatten nu.

Det här är en demokratisk fråga. Ska vi ha en demokrati och ska vi kunna tackla de stora problem som står framför oss, till exempel miljöutmaningen och alla andra viktiga frågor och ha ett gott samhälle i framtiden, måste vi ha medborgare som har fått en allsidig, saklig och aktuell utbildning. Man har ju kanske inte råd att köpa nya böcker heller när det finns för lite pengar.

Självklart är det viktigt med it, men självklart är det också viktigt med böcker och allting sådant. Man får inte bara förlita sig på att söka på nätet. Det är en risk även med det. Man kan inte säga åt eleverna att forska och använda vilka källor som helst, utan man måste också ha en del läroböcker. Jag menar att vi i riksdag och regering har ett ansvar att försöka se till att vi har regelverk som inte uppmuntrar till kortsiktiga besparingar på utbildning. Det står nämligen hela samhället dyrt på sikt. Läromedel är kanske lätt att spara in på när man behöver vinst eller när man behöver få budgeten att gå ihop. Det är verkligen värt att fundera på.

Det är också viktigt att inte urvattna läromedelsbegreppet. Det är som sagt viktigt att söka information på internet, men det kan inte ersätta läroböcker och andra mer faktagranskade läromedel. Jag vill naturligtvis inte heller ha censur; jag har ett mycket stort förtroende för lärarna. Men det finns många konkreta saker vi kanske skulle kunna göra. Varför ska inte skolorna kunna ha en läromedelspolicy att redovisa på hemsidor, så att föräldrar och elever kan välja? Det finns säkert saker att diskutera, och det hoppas jag att vi kan göra framöver.

Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! När det kommer till kritan uppfattar jag att vi både är överens om problembeskrivningen och om att staten inte ska gå in och styra vilka läromedel som ska få användas och inte. Därmed uppfattar jag att det finns en enighet om detta, och det tycker jag är bra.

I ett pluralistiskt samhälle – och det är det samhället vi eller åtminstone jag vill ha – får man inse att det finns mängder av aktörer och intressenter som har intresse av att sprida sitt budskap, och det får de göra. De får trycka upp böcker om de vill, och det går heller inte att förbjuda dem att skicka ut böckerna.

När det gäller det som förmedlas i svenska klassrum är det till sist läraren som har ansvaret. Det handlar om vad läraren säger och hur man vinklar en undervisningssituation. Det är läraren som har ansvaret för vilka papper och böcker man använder, vilka avsnitt i boken man väljer ut och sovrar bort, vilka hemsidor man rekommenderar eleverna att titta på och vilka man går in och kritiskt diskuterar kring.

Det är läraren som har ansvaret, och det kommer aldrig att kunna ersättas av något slags nationell granskning. Ett sådant samhälle vill vi inte ha när vi funderar på konsekvenserna av det. Den diskussion vi nu har och som finns i samhället kring detta är bra, för den ökar medvetenheten också bland lärarna om att denna påverkan utifrån mot skolan naturligtvis hela tiden finns. Till sist är det dock kunniga, självständiga och välutbildade lärare som måste ta ansvar för vad som förmedlas till eleverna också när det gäller böcker, och böcker är *en* del av allt det som man använder i undervisningen.

När det gäller förskjutningen från böcker till it är även jag mycket angelägen om att diskutera detta. Vi får väl ta det i en annan debatt, men det är en stor förskjutning som äger rum snabbt där även jag ibland kan vara oroad över hur man drar på och dömer ut böcker och annat. Jag tror att böckerna har en given plats i skolan också i framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2011/12:423 om narkotikarelaterad dödlighet

Anf. 8 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Hillevi Larsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att minska den narkotikarelaterade dödligheten, om jag avser att vidta åtgärder för att öka narkotikamissbrukares tillgång till vård och behandling oavsett var de bor samt om jag kan tänka mig att förstatliga finansieringen av missbruksvården för att jämna ut regionala skillnader beträffande tillgången på vård.

Låt mig först och främst säga att jag delar Hillevi Larssons oro över utvecklingen när det gäller den narkotikarelaterade dödligheten. Jag delar dock inte hennes påstående att den restriktiva narkotikapolitiken drabbat dem som har ett tyngre missbruk. Jag ser ingen motsättning mellan en restriktiv politik och omsorg om de tyngsta missbrukarna. Att utveckla vårdinsatserna också för de tyngsta missbrukarna är ett viktigt mål i den ANDT-strategi som regeringen antog i december 2010. Enligt uppgift har de tidigare långa köerna till vård kortats betydligt.

Missbruksutredningen har lämnat en rad förslag som syftar till att utveckla och förbättra samhällets insatser för personer med missbruksproblem. Dessa förslag har varit ute på remiss, och vi bereder för närvarande förslagen i Regeringskansliet.

När det gäller den specifika frågan om den narkotikarelaterade dödligheten är den lite mer komplicerad än att bara summera talen. Om man till exempel ser på utvecklingen för heroinmissbruket kan man se att den har varit relativt oförändrad sedan 1994, då 100 personer med ett heroinmissbruk dog. Dödligheten dubblerades fram till 2001 för att sedan sjunka till 2010, då 122 personer avled.

Standardlösningen i många länder för att möta den heroinrelaterade dödligheten är att öka tillgången på substitutionsbehandling, i första hand metadonbehandling. I och med att Socialstyrelsen har ändrat föreskrifterna för substitutionsbehandlingen har tillgängligheten till den typen av vård ökat. Tyvärr kan vi samtidigt se att den metadonrelaterade dödligheten har ökat dramatiskt. År 1994 registrerades 9 fall medan det år 2010 hade ökat till 94 dödsfall. Under motsvarande tid har dödsfallen kopplade till amfetamin, kokain samt cannabis ökat. Vi har också sett att dödligheten ökat beroende på de nya syntetiska så kallade internetdrogerna.

Allt sammantaget innebär detta att vi måste angripa problemet brett och med många olika insatser. Den viktigaste är naturligtvis att se till att så få personer som möjligt börjar använda narkotika. När det gäller de nya substanserna sker dödsfallen plötsligt och oförutsägbart, varför det är viktigt med preventiva insatser och att förhindra utbudet genom snabba narkotikaklassningar.

När det gäller sprututbytesverksamheten finns ett regelverk på plats som gör det möjligt för ansvariga landsting och kommuner att starta en sådan verksamhet om de finner att en sprututbytesverksamhet skulle kunna vara ett verkningfullt komplement.

När det gäller att förebygga dödlighet bland de tyngsta missbrukarna är en kompetent och utbyggd vård, med eller utan substitutionsbehandling, ett viktigt inslag. Allt detta finns i de mål som regeringen tagit fram och som riksdagen förra våren ställde sig bakom.

När det gäller Missbruksutredningens förslag kommer jag att återkomma till riksdagen. Jag kan dock redan nu säga att jag inte har för avsikt att införa någon statlig finansiering av vården.

Anf. 9 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Siffrorna talar sitt tydliga språk: 1994 var det 194 personer som dog av narkotika. År 2010 var den siffran uppe i 421 personer. När vi tittar på dödligheten i trafiken har siffrorna gått åt rakt motsatt håll, det vill säga, det var höga siffror 1994, och de är mycket lägre nu. Det visar dels att det går åt fel håll när det gäller narkotikadödligheten, dels att det är möjligt att med hjälp av politiska beslut jobba mot den här utvecklingen. Om vi bestämmer oss för att det är prioriterat att minska den narkotikarelaterade dödligheten är jag övertygad om att vi kan klara av det.

Låt oss titta på vilka det är som dör, för det är det som är intressant om vi vill angripa problemet. Det är tunga opiatmissbrukare. Många heroinister blandar olika droger. Det kan vara amfetamin och kokain. Det kan vara subutex och gatemetadon, alltså sådant som man köper på svarta marknaden. Det kan vara sprit och alla andra droger de kan få tag i. Den här blandningen blir fatal med grundmissbruket av heroin. Det är en av anledningarna till att de dör. Många av dem som har dött har blandat.

Den andra anledningen är att de inte är i kontrollerad behandling, utan de är utanför vårdens insatser. I första hand handlar det om att de inte har släppts in i behandling med buprenorfin och metadon, som är läkemedelsassisterad behandling, eller så har de kastats ut från den behandlingen. Det är nämligen väldigt hårda regler. Om de faller tillbaka i missbruk, vilket de allra flesta gör åtminstone en eller ett par gånger, kastas de ut från behandlingen. Bland dem som har kastats ut är dödligheten 20 gånger högre. Knäckfrågan är att se till att människor är i behandling, lättare kommer in i behandling och sedan inte kastas ut.

Vi borde ändra vår vision när det gäller narkotika i samhället. I dag finns en nollvision mot narkotika. Vi borde höja ambitionsnivån och säga att vi har en nollvision mot den narkotikarelaterade dödligheten – som hela tiden ökar.

Jag har konkreta förslag om hur vi ska uppnå målet. En avgörande sak är det statliga ansvaret. I dag finns stora skillnader mellan olika regioner och kommuner. På vissa håll har tillgången till behandling ökat. Det är helt och hållet tack vare landstingens prioriteringar. Det har inget att göra med vad regeringen har gjort.

Det finns fortfarande stora skillnader. I exempelvis Göteborgsregionen är det årslånga köer, och över hundra heroinister köar för behandling. Heroin är en extremt beroendeframkallande drog. Den som är motiverad att sluta måste få behandling snarast möjligt, annars klarar man sig inte utan faller tillbaka i missbruk. Redan månadslånga köer är förödande, men årslånga köer är katastrof. Jag är inne på linjen att vi måste ha någon form av statlig kontroll med tanke på hur olika det ser ut över landet.

Gerhard Larsson lade fram Missbruksutredningen för ett och ett halvt år sedan. Ingenting har hänt. Det är otroligt viktigt att se till att alla de förslag Gerhard Larsson lade fram får en seriös behandling och leder till beslut.

Anf. 10 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Mycket av den verklighetsbeskrivning Hillevi Larsson tar upp stämmer överens med vad jag sade i mitt svar. Det finns en djup oro hos regeringen och hos missbruks- och beroendeenheter ute i landet över de nya utmaningar vi möter. Tillgången till narkotika har aldrig varit så stor som den är nu. Formerna för försäljning har förändrats och skapat nya utmaningar i förhållande till den restriktiva narkotikapolitiken.

Internet som köp- och säljplats har förändrat och utmanat de politiska viljetryckningarna och beslutsmöjligheterna väsentligt. Vi har arbetat med många förslag till lösningar för att mota och hålla fast vid den restriktiva narkotikapolitiken. Vi vet att ju färre som börjar använda narkotika, desto färre missbrukare får vi. Därför har det varit viktigt att försöka påskynda klassificeringen. Här är vi i dag i ett helt annat och mycket bättre läge än vi har varit tidigare. Där det tidigare tog flera månader att klassificera de nya internetdrogerna med någon liten förändrad substans tar det nu ett par tre veckor, vilket är en betydligt snabbare hantering och ger oss nya verktyg att snabbt klassificera de nya drogerna. De etableras hela tiden, varje dag, på nätet.

En annan sak är den nya lagstiftningen som ger möjlighet för tull och polis att lägga beslag på nya droger som ännu inte är klassificerade, som

ännu inte har fått narkotikaklassning, i väntan på att substanserna utreds för att se om de har en narkotisk påverkan.

Det här är viktiga steg för att upprätthålla den restriktiva narkotikapolitiken. Det finns ett stort intresse från utlandet eftersom vi är lite nyskapande på området.

Folkhälsoinstitutet har också i uppdrag att vara ute på nätet och titta på vad som kommer fram av nyheter, att snabbt köpa in, analysera och påbörja klassificeringsarbetet.

Det här är nyskapande åtgärder som är betydelsefulla för helheten. Men det är så; tillgängligheten och tillgången har aldrig varit större än i dag – och därmed också utmaningarna.

Den restriktiva politiken måste kombineras med en bra missbruks- och beroendevård. Här är det glädjande att se i Socialstyrelsens tillsynsrapporter att tillgången till vård har ökat betydligt de senaste åren. Det gäller också tillgången till substitutionsprogrammen, även om det finns rapporter om att det sker ett visst läckage från en del program. Det är viktigt att de är noggrant kontrollerade. Annars kan de också medverka till att fler möter en för tidig död genom att missbruket upprätthålls på grund av läckage. En god kontroll av de program som finns är central.

Det finns naturligtvis regionala skillnader över landet. De motiveras dock inte av de stora skillnaderna i tillgång till vård och behandling. Men situationen kan se olika ut. Därför måste det även i fortsättningen finnas ett regionalt ansvar. Jag är inte beredd att göra någon huvudmannaskapsförändring, precis som jag angav i mitt svar. Det finns ett behov av ökad likvärdighet i tillgången till vård och behandling. En del av det åstadkommer vi med hjälp av öppna jämförelser av missbruks- och beroendevården. Jag hoppas att Hillevi Larsson har tagit del av de jämförelser som presenterades helt nyligen och som visar att det sker i många stycken en positiv utveckling i landet.

Anf. 11 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Vi är överens om att den restriktiva hållningen till narkotika ska bestå, men den behöver inte innebära att det även råder en hård och omänsklig politik mot missbrukarna. Där måste räddande av människoliv gå i första rummet.

Jag återvänder till kopplingen till bristande behandling som är orsaken till den överväldigande majoriteten av dödsfallen. Det är höga trösklar till behandlingen med metadon och buprenorfin, som det framför allt handlar om – det är svårt att få behandling. Man måste vara mycket nedgången med många överdoser för att få en chans. På många håll är det lång väntetid. Det är förödande. Motivationen är som starkast precis när man har bestämt sig. Sedan finns en risk att halka tillbaka i missbruk.

Spärregeln är värst i behandlingen i dag. Spärregeln innebär att om man faller tillbaka i tidigare missbruk stängs man av minst tre månader från behandling. Både buprenorfin och metadon är beroendeframkallande. De utgör en form av behandling mot grundmissbruket av heroin, men de är i sig beroendeframkallande. Det innebär en otrolig chock för patienterna när de stängs av från den behandling de har blivit beroende av. Den överväldigande majoriteten av dem som stängs av går tillbaka till sitt tidigare missbruk eftersom de har ingenting att tillgå. Många av dem köper metadon på svarta marknaden. Det läckage som det talas om

går till stor del till dem som har kastats ut från behandlingen. En nyckel-fråga när det gäller minskningen av dödsfall på grund av narkotikamissbruk är att se till att fler får tillgång till behandling och inte kastas ut från den.

Givetvis är målet drogfrihet. Vi önskar att inte en enda människa i Sverige använder narkotika. Men vi måste se verkligheten som den är. För framför allt heroinmissbruk råder hög dödlighet. Om de inte klarar drogfrihet är det risk att de går ned sig totalt och dör. Det har forskats mycket om metadon, och det har visat sig att dödligheten minskar, hälsan blir bättre, de flesta slutar begå brott, prostitutionen upphör och de kan leva i många stycken ett normalt liv. Det är till och med möjligt att in-nehå körkort och köra bil om de sköter sin behandling. Det är rigorösa kontroller. Det har visat sig att omdömet inte påverkas om de följer be-handlingsdirektiven.

Många av dem som i dag går ned sig i missbruk och dör skulle alltså kunna leva ett normalt liv, till och med kunna leva tillsammans med sina familjer, vara yrkesverksamma och ha bostäder – många är också bo-stadslösa. Men då måste vi se till att det blir en mer human behandling, just att man lättare får behandling och att man inte kastas ut från sin behandling. Man kastas inte ut från någon annan behandling inom sjuk-vården i samhället, men det händer just i detta fall.

Det är en inhuman politik. Det är det jag vill säga: Behåll den restriktiva hållningen till narkotika som sådan, men ha en human inställning till missbrukarna! Då tror jag att vi kan minska dödligheten också.

Anf. 12 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Låt mig säga att det inte är politiken – inte vare sig rege-ringen eller oppositionen – som utformar vårdinsatserna, varken inom beroendevården eller inom någon annan specialiserad vård. Det är ett ansvar för professionen. Därför hoppas jag att vi håller diskussionen på den politiska nivån, det som ligger inom den politiska kompetensen.

De riktlinjer som tas fram av vår expertmyndighet på området är väl-digt väsentliga för professionen. Jag kan med stor glädje säga att det har skett ett fantastiskt utvecklingsarbete när det gäller missbruks- och bero-endevården. De nya riktlinjer som kom från Socialstyrelsen, och där vi gav statliga pengar för att de skulle nå ut ordentligt på fältet och imple-menteringsarbetet skulle ske i vartenda län, har varit viktiga.

Det har varit en väldig efterfrågan också från professionen på att delta i detta, få del av den nya kunskapen och använda sig av den. I takt med det har vi också sett att bland annat substitutionsbehandlingen har ökat. Därför är tillgången i dag helt annorlunda och mycket bättre än för bara ett par tre år sedan. Det är glädjande. Det ska vara bra program. Men det ankommer inte på politiken att avgöra vem som ska gå i programmen. Det är en fråga för professionen utifrån riktlinjearbetet. Och riktlinjerna – låt mig säga det – bygger på de senaste vetenskapliga rönen, den beprö-vade erfarenheten.

Jag tror att det är lite farligt om vi från politikens sida går in och bör-jar diskutera den typen av frågor. Vi måste överlåta det åt forskarvärlden och åt professionen.

Vi har en satsning som heter Kunskap till praktik som handlar just om att förbättra missbruks- och beroendevården, där implementeringsarbetet

har varit en del. Vi har utvecklat den stegvis. Det är säkert det vi nu kan avläsa i tillsynsrapporterna, att missbruks- och beroendevården har genomgått väldigt stora förbättringar, både öppenvården och den specialiserade vården.

Det senaste vi har gjort inom ramen för Kunskap till praktik är att sätta in ett barnperspektiv, att också titta på vilka personer som finns runt omkring en person med behov av missbruks- och beroendevård, att anlägga ett tydligt barnperspektiv och att kunna erbjuda barn till en missbrukare uppmärksamhet och särskilda stödinsatser.

Anf. 13 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Som jag har varit inne på lade Gerhard Larsson för ett och ett halvt år sedan fram sin utredning, som handlar just om missbruksvården och har ett sjuttioal konkreta förslag till förbättringar av missbruksvården. Den grundidé som han har är att metoderna ska baseras på vetenskap. Där kan man ifrågasätta om det verkligen är så i dag, med tanke på att det finns vetenskapliga belegg för att metadonbehandling och buprenorfinbehandling faktiskt räddar liv, ökar hälsan och gör att människor kan leva ett normalt liv. Det är egentligen mot vetenskapen att begränsa den tillgången så mycket som fortfarande görs. Det har blivit bättre, men det är fortfarande ett stort problem.

Gerhard Larsson förespråkar också respekt för missbrukarna. Det är många som känner att de inte blir respektfullt bemötta av vården. Han för fram att spärregeln måste tas bort, det vill säga att om man missköter sig och faller tillbaka i missbruk stängs man av i minst tre månader.

Därför blir jag förvånad när Maria Larsson säger att detta inte är politik, dessa enskildheter kring behandlingen. Men detta är vad Gerhard Larsson själv föreslår i sin utredning. Innebär det att regeringen inte kan komma med förslag i den riktningen därför att detta inte är politik? Jo, självklart måste detta räknas som politik, speciellt med tanke på de avgörande effekter som det får för missbrukarna. Det handlar ju om liv eller död för dem.

En fråga som jag inte har varit inne på tidigare men som är viktig är sprutbytet. Sprutbyte handlar om att minska smittspridning. Det handlar om att minska spridning av hiv, hepatit B och hepatit C. Vi kan se att det är alldeles för få sprutbyten i landet. Det är också en politisk åtgärd som man kunde lägga fram: obligatoriska sprutbyten i hela landet.

Anf. 14 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Gerhard Larsson kom med sin utredning för ett och ett halvt år sedan – det är alldeles riktigt. Det var en mycket omfattande utredning med flera olika omgångar, och det lämnades ett delbetänkande. Det fördes ganska mycket offentlig debatt, och glädjande nog fick vi in väldigt många remissvar.

Hillevi Larsson och jag är i samma division när vi önskar snabba resultat, men jag har fått lära mig att allting inte går att genomföra omedelbart. En utredning måste få remissbehandlas, och alla som vill måste få inkomma med sina svar. Denna utredning föranledde väldigt många svar och ett väldigt stort intresse.

Vi har sammanställt remissvaren, och vi har tittat på materialet. Jag kan säga att det var ett ganska blandat remissutfall på många punkter.

Vi har fortsatt diskussionen i flera olika sammanhang, bland annat med brukarorganisationer. Vi arbetar för fullt med förslagen, och en del av dem har vi redan genomfört, bland annat inom ramen för Kunskap till praktik, alltså mer av evidens i missbruks- och beroendevården.

Vi har lagstiftat om samarbete mellan de båda huvudmännen för att minska problematiken för den enskilde att få stöd från två huvudmän samtidigt, vilket inte är ovanligt.

Utredningen ligger inte i en byrålåda. Den är i vissa delar redan genomförd, och andra delar hoppas vi kunna återkomma med så småningom. Det sker ett omfattande arbete. Det har skett en väldigt grundlig remissomgång, och vi har gjort en grundlig genomgång av remissvaren.

Vi får säkert anledning att återkomma till den här diskussionen. Men låt mig säga att den restriktiva narkotikapolitik som många i dag vill urholka kommer inte den svenska regeringen att förändra när det handlar om att både upprätthålla en restriktiv narkotikapolitik och se till att det finns en god tillgång till missbruks- och beroendevård. Båda de två sakerna måste löpa hand i hand.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2011/12:424 om resurser mot skattefusk

Anf. 15 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Peter Persson har frågat mig vilka resurser och verktyg jag avser att ge mot skattefusk och ekonomisk brottslighet i den kommande budgeten samt mot bakgrund av vilka fakta och omständigheter bidragsfusk är viktigare för regeringen än skattefusk.

Frågan om vilka resurser och verktyg som jag avser att ge mot skattefusk och ekonomisk brottslighet hanteras inom ramen för den ordinarie budgetprocessen. Regeringskansliet bereder för närvarande budgetpropositionen. Jag avser inte att föregripa det arbetet.

När det gäller skatte- och bidragsfusk är min inställning att båda företeelserna är oacceptabla. Jag vill framhålla att regeringen redan har vidtagit ett antal åtgärder för att motverka skattefusk, till exempel HUS-avdraget och jobbskatteavdraget som minskat incitamenten för skattefusk. Regeringen har också genomfört förslag för förbättrad kontroll av kontantbranschen och av särskilda riskbranscher som personalliggare och kassaregister. En särskild satsning mot grov organiserad brottslighet pågår där flera myndigheter deltar. Sammantaget arbetar regeringen aktivt för att minska skattefusket. Vi kommer att fortsätta det arbetet.

Anf. 16 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Fusk är fusk och alltid oacceptabelt. Fusk med skatt, fusk med bidrag eller att fuska och slösa med allmänna medel leder till upprördhet och fräter på den samhällsmoral som ska bygga ett solidariskt och jämlikt samhälle.

Ideologiskt har Anders Borg döpt skattefusk till ”skattefel” – 133 miljarder. Bidragsfusk är bidragsfusk – 20 miljarder, där vi vet att 10 miljarder är tekniska fel. Det är ideologi.

Den 17 december 2007, för snart fem år sedan, presenterade Anders Borg tillsammans med dåvarande socialförsäkringsministern Husmark Pehrsson ett åtgärds paket med bland annat oannonserade kontrollbesök i bygg-, tvätter- och taxibranschen. Liknande hade införts i hotell- och restaurangnäringen och hade över en natt gett 4 000 nya anställda i verkligheten och inbringat miljardbelopp till samhället.

Åtgärds paketet genomfördes den 1 maj 2008 när det gällde bidragsfusk. Men den del av paketet som handlade om skattefusk har det inte hänt någonting med. Trots statliga utredningar, trots påtryckningar från branschen och trots att vi vet att vi omedelbart skulle få ytterligare resurser till samhället går det långsamt, långsamt. Det är under beredning, det är processer, det är samtal.

Jag vet inte hur många seminarier jag har fått inbjudan till och bevisat, några av dem, eller hur många branschorganisationer, fackliga organisationer och arbetsgivarorganisationer som vädjar om aktivitet från finansministern. Men jag noterar tydligt: För bidragsfusk på 20 miljarder, varav 10 miljarder tekniskt fel, gick det snabbt att slå till. Det tycker jag var rätt. Men skattefusk på 133 miljarder kallas ”skattefel”, och där är kapaciteten att slå till mycket långsammare.

Varför är det så, Anders Borg, att skattefusket inte alls ges samma prioritet i handlingskraft från Finansdepartementet och regeringen? Här finns det moral att förstärka, resurser att hämta och solidaritet att vidga. När, Anders Borg, tänker du göra något?

Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! I dag har Skatteverkets chef i Dagens Nyheter presenterat resultat kring hur vi ser på skattesystemet och riskerna för skattefusk. Av den undersökningen, som har gjorts ett antal gånger, framgår det att tre av fyra svenskar i dag inte anser att man bör ägna sig åt skattefusk. Det är en kraftig uppgång från ungefär varannan svensk för ett antal år sedan.

För några år sedan var det 14 procent som ansåg att det var acceptabelt med skattefusk. I dag är det 6 procent. Det har alltså skett en påtaglig förbättring. Andelen som tror att man upptäcks om man skattefuskar har ökat från strax över 40 procent till 57 procent.

Det har alltså skett en betydande förskjutning av hur svenska folket uppfattar skattesystemet. Mot att det i dag är 42 procent som anser att skattesystemet är acceptabelt var det för några år sedan 22 procent.

Det beror på att vi har gjort ett antal förändringar just för att få ned skattefusket, minska skattefelen. Det handlar om RUT-avdragen, som nämns i artikeln. Det handlar om jobbskatteavdrag, omvänd moms i byggsektorn, inte minst de rätt kraftiga regelförändringar som vi gjorde för fastighetsbranschen samt olika skatteavtal, senast med Schweiz.

Även i den kommande budgeten kan vi se att det kommer att ske betydande förändringar i skattelagstiftningen. En lagrådsremiss kring räntebegränsningarna har behandlats under sommaren. Det handlar om ett av de större beslut som kommer att tas kring det svenska skattesystemet under de här åren. Det är en omfattande förändring som kommer att minska riskerna för skatteundandragande och skatteplanering på ett högst

påtagligt sätt och därmed också på ett högst påtagligt sätt förstärka skatteintäkterna.

Det är alldeles uppenbart att regeringen i praktiskt taget varje budget har återkommit med omfattande förslag för att förstärka detta. Just i år, när vi står i början på budgetförhandlingarna, känns det väldigt tillfredsställande dels att vi kan se den här förbättringen, dels att vi nu också sitter med förslag som naturligtvis ska beredas vidare innan de blir propositioner men som är färdiga i lagrådsbehandlingen och där allt tyder på att vi kommer att hitta effektiva vägar för att på ett rätt dramatiskt sätt minska skattefusket, skatteundragandet och skatteplaneringen och därigenom öppna för att man får bredare skattebaser och lägre skattesatser. Det tycker jag naturligtvis är väldigt tillfredsställande.

Anf. 18 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jo, Anders Borg, jag har också läst Dagens Nyheter i dag och tidigare dagar. Det har handlat mycket om fusk och ovarsamt handlande med medel som har skapat en djup och berättigad upprördhet.

Därför var det glädjande att läsa debattartikeln av Ingemar Hansson i dag. Men Anders Borg valde nogsamt att använda sig av bara det som gagnade hans egen sak, i sitt dröjsmål att vilja gå vidare och försöka förhindra skattefusk.

Det är utmärkt om privatpersoner säger att de inte vill utnyttja svartarbete. Men jag tror att de flesta, vid en offentlig förfrågan, hellre vill vara Snövit än Svarte Petter, så svaret är inte så märkligt, och man måste också hålla i medvetande att privatpersonerna står för bara 16 procent av skattefusket per grupp skattebetalare. Det är inte där det stora skattefusket finns. Det stora fusket finns i det som kallas mikroföretag, de som kanske jobbar med en F-skattsedel åt en uppdragsgivare med dålig kontroll, som man i skatteutskottet samfällt har uppmärksammat regeringen på.

När det anges att ROT- och RUT-avdrag har dragit bort fusk vill jag erinra om att den konstruktion som har skapats har gett helt nya möjligheter till fusk, nämligen att man hittar på att man har utfört jobb och skickar in: Jag har varit hos Nisse Karlsson och lagt så och så många mantimmar på målning eller vad det nu är. Det är åtskilliga sådana fall som har upptäckts genom att ett hushåll har fått hem en uppgift från Skatteverket som är inkorrekt. Den sektorn är nästan omöjlig att titta på. Det som möjligen, en smula, har täppts till åt ena hållet, rinner ut åt andra sidan.

Det jag tycker är verkligt intressant när det gäller ambitionen mot skattefusk är ambitionen till de egna myndigheterna att arbeta. Jag noterar att Skatteverket i sin framställning inför den budgetproposition som ska lämnas i höst skriver att man har ökat något i årsarbetare under 2011 och att personalstyrkan under de tre åren dessförinnan minskade med 12 procent, vilket resulterade i en ohållbart låg personalstyrka i slutet av 2010 – en ohållbart låg personalstyrka! Nu äskar man en nivåhöjning inför kommande år med 69 miljoner kronor.

En myndighet som är till för att skapa rättvisa och dra in resurser till det gemensamma hålls på svältkur medan andra myndigheter uppenbarligen inte är så svältande, konstaterar jag, Anders Borg.

Prot. 2011/12:137
16 augusti

Svar på
interpellationer

Anf. 19 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Det är relevanta frågor som Peter Persson har ställt till finansministern. Och jag är lite nyfiken på det svar som finansministern har gett. Han skriver i sitt svar, fru talman:

”När det gäller skatte- och bidragsfusk är min inställning att båda företeelserna är oacceptabla.” Det är bra.

Men sedan skriver han: ”Jag vill framhålla att regeringen redan har vidtagit ett antal åtgärder för att motverka skattefusk, till exempel HUS-avdraget och jobbskatteavdraget som minskat incitamenten för skattefusk.” Då blir min fråga: Hur då? Var incitamentet att man behövde betala mindre skatt, för att man därmed skulle sluta fuska med skatten?

Jag skulle vilja höra finansministern utveckla det. Vi har ju redan konstaterat i Peter Perssons interpellation att skattefusket är betydligt större än de så kallade bidragsbrotten, som regeringen har satsat stora summor på. Med den konsekvensen från finansministern kanske finansministern skulle vilja höja ersättningarna.

Jag skulle vilja ha finansministerns klargörande i den frågan.

Anf. 20 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Skatteverket är naturligtvis en av de myndigheter som ligger närmast hjärtat för en finansminister. Det är en av de myndigheter som genom åren fått bäst servicebetyg av medborgarna. Inte minst via skickligt elektroniskt förfarande och annat har de allra flesta människor i dag väldigt enkla deklARATIONER. Och följaktligen har de en väldigt bra relation till Skatteverket.

Det är naturligtvis remarkabla siffror som Skatteverket redovisar i Dagens Nyheter. Det handlar inte om att man vill framstå i god dager, för bara siffrorna i sig hade inte varit intressanta. Det handlar just om förändringen, att det har gått från 50 procent som inte ansåg att man fick skattefuska till 75 procent. Andelen som kan tänka sig att jobba svart har sjunkit från 14 till 6 procent. Det är det som är positivt här, att vi kan se att ett aktivt arbete för att förbättra skattesystemet också påtagligt har ökat dess legitimitet.

Nu har vi, som sagt, ett stort beslut framför oss när det gäller skattesystemet i höst, och det gäller räntesnurrorna. Det vore naturligtvis bra om Peter Persson tydligt kunde lämna besked om att Socialdemokraterna kommer att stödja de förslag som regeringen presenterat för Lagrådet, inte minst eftersom Peter Persson i sitt inlägg underströk att det var viktigt att det här problemet, också i den breda företagssektorn, hanterades. Det här är kanske det mest omfattande förslaget på många år för att minska möjligheten att skatteplanera, som vi nu lägger på bordet, trots att vi tidigare har lagt fram förslag på fastighetsbolagssidan och på räntebegränsningar som sammantaget uppgick till 15 miljarder i ökade skatteintäkter. Det är naturligtvis väldigt positivt.

Jag tror att det centrala är att vi har sänkt skattetrycket. Vi har infört jobbskatteavdrag. Vi har RUT- och ROT-avdrag. Vi har lägre arbetsgivaravgifter för ungdomar. Vi har ett skattesystem som följaktligen mer överensstämmer med medborgarnas uppfattning om vad som är rimligt att betala och som bättre återspeglar att det finns sektorer där man kan ersätta köpta tjänster med eget arbete eller med den svarta sektorn.

Det här har gjort att vi har fått ett bättre fungerande skattesystem. Sedan har vi också lagt till kontrollmekanismer och förenklingar i systemet, som till exempel omvänd momsföring men också kassaregister och personalliggare.

Sammantaget har det här gjort att vi fått ett skattesystem som är legitimt.

Det är klart att det är bekymmersamt i en mening för Peter Persson att föra den här diskussionen, eftersom Socialdemokraterna på flera punkter vill reversera och förändra de här åtgärderna. Man vill inte ha en lägre restaurangmoms. Risken för att få fusk i den sektorn ökar om man höjer momsen kraftigt, eftersom det ofta är i den sektorn vi har sett fusk.

Begränsar man RUT och ROT – återigen – undergräver man legitimiteten för skattesystemet och ökar risken för fusk och undandragande. Jag tror att det är viktigt att vi vårdar en ideologi där skatterna ska vara så låga som möjligt och betalas av så breda baser som möjligt. Det ska vara så låga skattesatser som möjligt. Då får vi råd med en bra välfärd och klarar samtidigt av att ha en politik som leder till många i arbete. Det är vad de siffror som Skatteverket redovisar i dag återspeglar.

Anf. 21 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jag noterar att svar från finansministern uteblir när det gäller det som är huvudsaken i min interpellation. Det är lätt att ha en flott presskonferens 2007 och tala om åtgärder mot fusk när det gäller både bidrag och skatt. När det gäller bidrag slog ni till den 1 maj året därpå. När det gäller skattefusk har det inte hänt någonting. Det är talande.

Jag tror inte att det ensidigt handlar om skattenivåer när det gäller människors benägenhet att fuska. Undersökningar visar någonting annat. Först handlar det om hur andra uppträder. Hur uppträder personer i ledande ställning? Fuskas det där? Hanterar man medlen där på ovarsamt sätt? Delar du min uppfattning, Anders Borg, att det på ett negativt sätt kan påverka skattemoralen, vår benägenhet att betala skatt, om människor i ledande ställning är slarviga och det upplevs som fusk och slöseri?

Sedan kommer i fallande skala att skatterna är för höga, att solidariteten är för låg och att man vill testa om det går. Jag tror att det är så här. Ett samhälle hålls ihop genom att alla upplever att alla bidrar efter förmåga och att alla arbetar efter förmåga i ett solidariskt hänseende. Så hålls ett samhälle ihop. Om någon börjar bryta mot de principerna eroderar det. Därför är kampen mot skattefusk avgörande viktig.

Anf. 22 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag hade en ganska kort fråga till finansministern. Jag hade hoppats att han hade kunnat beskriva vad det är som gör att han i sitt svar anger att man motverkar skattefusk genom HUS-avdrag och jobbskatteavdrag, det vill säga att man sänker skatten.

Om man vill få bort allt skattefusk skulle man med den logiken ta bort all skatt. Då skulle det inte finnas något skattefusk. På samma sätt, om man har den logiken, skulle man kunna höja ersättningarna, för då skulle inte folk fuska när det gäller bidrag.

Om man nu har det här resonemanget borde man kunna ta fram fakta om det. Jag noterar att Skatteverkets generaldirektör i den här debattarti-

keln i Dagens Nyheter skriver att det *kan* ha en effekt. Men man vet naturligtvis inte om det har den effekten.

Men om finansministern är bombsäker på det ska han väl utveckla vilken forskning och vilka metoder han har använt för att få fram det här resultatet.

Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Jag vill ändå påpeka att vi nu har en färsk undersökning som visar att det har skett en stor förändring. Skattemoralen i Sverige har förbättrats. Det har skett en betydande förbättring när det gäller medborgarnas syn på skattesystemet.

Det är större acceptans. Det är mindre acceptans för fusk och mindre acceptans för att man undandrar sig beskattning. Det tycker jag är väldigt positivt. Det är centralt att vi vårdar den typen av framsteg så att vi kan se ett skattesystem som är legitimt, men det måste bygga på att vi också har skatter som är konkurrenskraftiga. Därför är det viktigt med den typ av skattelättnader som RUT-, ROT- och jobbskatteavdrag och sänkt restaurangmoms har inneburit.

Det är också viktigt att vi förenklar skattesystemet så att det är lätt att tillämpa. Skatteverkets devis att det ska vara lätt att göra rätt och svårt att göra fel är en grundläggande utgångspunkt när vi jobbar med förändringar i skattesystemet.

Det är klart att kontrollåtgärder också spelar roll. De nya avtalen, senast med Schweiz, är viktiga. De ökar upptäcktsrisken och minskar möjligheten att undandra sig beskattning. När vi samtidigt inte har de gamla skatterna arvs- och gåvoskatt och förmögenhetsskatt, som ledde till mycket skatteplanering, har vi bättre fungerande skattesystem.

Det är uppenbart hur skatter och bidrag påverkar samhällsekonomin. Det är nödvändigt med skatter; annars har vi ingen offentlig ekonomi. Men nästan alla skatter snedvrider samhällsekonomin. De ger en relativt hög kostnad, särskilt i ett samhälle som det svenska med höga skatter. De leder till färre sysselsatta, lägre bnp och sämre utveckling av välfärden.

Det är samma sak med bidrag. De snedvrider också. Det är nödvändigt att vi har bidrag för att skydda människor vid tillfälliga inkomstbortfall, men man ska vara medveten om att de har en snedvridande effekt. När vi nu gör förändringar i skattesystemet och de snedvridande effekterna minskar, och när de snedvridande effekterna i bidragssystemet minskar blir fusk i systemen mindre.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2011/12:425 om jobbskatteavdragen

Anf. 24 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Peter Persson har frågat mig när ytterligare steg i jobbskatteavdraget gör mer skada än nytta och vilka åtgärder jag då kommer att vidta.

En varaktigt hög sysselsättning är avgörande för att värna välfärden. Regeringens viktigaste mål är därför full sysselsättning. Arbete måste löna sig och människor rustas för de jobb som skapas.

Jobbskatteavdraget är den viktigaste av regeringens jobbskapande åtgärder. Flera studier har visat att jobbskatteavdraget är ett effektivt sätt att öka den varaktiga sysselsättningen och att effekten per satsad krona är större än för alternativa åtgärder. Därför är vår ambition att ytterligare förstärka jobbskatteavdraget och höja den nedre skiktgränsen för statlig skatt när det ekonomiska läget så tillåter.

Finansdepartementet har undersökt om effekten av ytterligare jobbskatteavdrag är avtagande. Det finns inte anledning att tro att den är det i nuläget eller inom relevant reformutrymme. Även Finanspolitiska rådet delar denna uppfattning. Införandet av ytterligare steg bedöms således ge betydande sysselsättningseffekter.

Genomförda reformer för att få fler i arbete har haft betydande positiva effekter. Ytterligare åtgärder krävs dock för att föra Sverige mot full sysselsättning. Ytterligare steg av jobbskatteavdraget är bland de mest effektiva åtgärderna för att nå det målet.

Anf. 25 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Tack, finansministern för svaret.

Jobbpolitiken är regeringens stora misslyckande. Vi har en arbetslöshet som har ökat under sex år med en moderatledd regering. Vi har en långtidsarbetslöshet som biter sig fast och en ungdomsarbetslöshet som är förödande hög. Det är regeringens stora misslyckande.

Man har bundit upp sin jobbpolitik i en enda åtgärd, det så kallade jobbskatteavdraget som nu uppgår till totalt 80 miljarder. När jag studerar vad skilda myndigheter och intresseorganisationer säger om jobbskatteavdragets utfall och effekt ser jag att det avviker påtagligt från vad Finansdepartementet säger. Finansdepartementet utgår från en teoretisk modell och gör antaganden. I IFAU:s utvärdering är man utomordentligt tveksam när det gäller effekterna, och framför allt, säger man, har man ingen kontrollgrupp, så det är inte möjligt att bedriva forskning. Konjunkturinstitutet säger att det är stor osäkerhet. TCO säger att man över-skattar utbudspolitik. Almega säger att det är för optimistiskt och att det är skruvade slutsatser.

Det är i stort sett bara Anders Borg och Finansdepartementet som anser att jobbskatteavdragen är en lyckad politik för att skapa jobb.

En enkel beräkning visar att varje jobb har kostat en miljon kronor. Man har åstadkommit två andra effekter som jag tror är de avsedda. Den första sätter den offentliga sektorn på svältkur. När man tar bort 80 miljarder blir det nödvändigtvis följd effekter, inte bara i statliga verk och myndigheter och i socialförsäkringssystemet utan också i kapaciteten att ge landsting och kommuner rättmätiga resurser för sin verksamhet. Det andra är att det ändrar inkomstfördelningen. Mer resurser har flyttats över till höginkomsttagare, och resurser har tagits från sjuka och arbetslösa och överförts till höginkomsttagare.

Fru talman! Detta är Bo Lundgren-politik, men Lundgren var ärlig och sade att den offentliga sektorn skulle bantas och skatterna sänkas rejält. Borg säger att det görs av omsorg om de arbetslösa och att det ska ge nya arbetstillfällen.

Det ger inga nya arbetstillfällen. Om det gör det är det med stor osäkerhet och ringa utfall. Däremot ger det direkt de andra effekterna, besparingar i offentlig sektor och en annan inkomstfördelning.

Anser du fortfarande att detta är den enda åtgärden för att skapa nya jobb och att du vill gå vidare med denna politik, Anders Borg?

Anf. 26 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! När de borgerliga partierna vann valet 2006 hade vi en högkonjunktur. Det hade varit lågkonjunktur, men blev högkonjunktur. En del av de jobb som har tillkommit under perioden tillkom innan regeringens politik hade hunnit få genomslag. Därför känner jag mig ännu mer osäker på om man kan säga att de jobb som har tillkommit skulle vara jobbskatteavdragets förtjänst.

Man kan leka mycket med statistik. Regeringen har valt att fokusera på det antal jobb som har tillkommit under dessa sex år, nämligen 100 000 jobb. Normalt brukar man prata om hur hög arbetslösheten är. Vi kan se att även om det har tillkommit jobb är det fler som har blivit arbetslösa eller stannat kvar i arbetslöshet. Arbetslösheten var då ungefär 6 procent. Nu är den ungefär 8 procent. Man kan alltså se att detta är ett misslyckande.

Den retorik som användes när alla de här avdragen infördes, det är ju flera, var att detta skulle minska arbetslösheten. Nu kan vi se att det har blivit precis tvärtom. Jag tycker att det är dags att ompröva den här politiken eftersom den leder åt fel håll.

Det är inte bara arbetslösheten som har ökat, utan även långtidsarbetslösheten och ungdomsarbetslösheten. Det är extra allvarigt med tanke på att om man börjar sitt unga liv som arbetslös är det stor risk att man fastnar i arbetslöshet. Långtidsarbetslösa har också ofta svårt att ta sig ur arbetslösheten när den har pågått länge. Det är alltså allvarligt.

Eftersom den här politiken hittills inte har gett önskvärda resultat blir jag oroad över att det kan bli nya jobbskatteavdrag. Jag tycker också att det är en felprioritering. Man skär ned för människor som har det svårt så att sjuka och arbetslösa använder sin energi till att försöka få vardagen att gå ihop eftersom de inte kan leva på den lilla peng de får. Man har också satsat mindre på aktiv arbetsmarknadspolitik, gymnasieutbildning och vuxenutbildning. Man har satsat mindre på hela utbildningskedjan.

All forskning visar att ju mer utbildad man är, desto mindre är risken att man hamnar i arbetslöshet och desto större är chansen att man får ett jobb, inte minst när konjunkturen vänder om det har varit lågkonjunktur.

Därför borde vi ägna denna tid då det är kris i vår omvärld åt att rusta våra ungdomar och våra arbetslösa inför framtidens behov och inte ösa pengar över dem som faktiskt redan har tillräckligt och som klarar sitt liv alldeles utmärkt. Det är en felprioritering, och den leder uppenbarligen inte heller till att arbetslösheten minskar.

Därför skulle jag önska att man prövade nya vägar. Jag har varit inne på utbildning och arbetsmarknadspolitik. Jag kan utvidga det till att man kan satsa på forskning och innovation och bygga bostäder som vi saknar i dag och som är allvarligt för arbetsmarknaden. Man kan satsa på infrastruktuursatsningar. Det finns mycket som leder till att vi står mycket mer rustade för framtiden och kan minska arbetslösheten men som även sätter människor i arbete i denna process.

Efter alla dessa jobbskatteavdrag skulle jag önska att man tar en tankeställare: Finns det kanske inte något annat som vi borde pröva eftersom denna väg har misslyckats?

Prot. 2011/12:137
16 augusti

Anf. 27 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Jag kan först konstatera att det var nästan två år sedan en inkomstskatt sänktes i detta land. Det kan vara värt att notera.

Det är också intressant att konstatera att vi nu får mycket tydliga besked från två av Socialdemokraternas företrädare som säger att vi inte ska ha något jobbskatteavdrag. Vi får se om det blir beskedet i deras budget.

Fru talman! Jag var för inte så länge sedan i USA och träffade där ett par personer som inte trodde på evolutionen. Det tyckte jag var lite skrämmande eftersom samhället har gjort enorma landvinningar när det kommer till att kartlägga evolutionen och det faktum att det är den som är ursprunget till människan. Men inga teorier är hundraprocentiga. Man kan aldrig vara hundra procent säker på att en viss forskningstest gäller. En av världens mest kända vetenskapsteoretiker Karl Popper sade: Vi har sett solen gå upp varje morgon i tusentals år. Vi kan inte vara hundra procent säkra på att den kommer att gå upp i morgon. Men om man tror att den inte gör det ska man ha ganska bra argument för varför den inte gör det.

Jag skulle vilja säga att vi har ganska många bra argument för att jobbskatteavdraget har en mycket positiv effekt på svensk ekonomi. Det är teoretiskt och intuitivt klarlagt och ganska självklart. Precis som vi har höga skatter på alkohol, tobak och cigaretter för att människor ska konsumera lite av dessa varor är det klart att höga skatter på arbete också innebär att människor jobbar mindre.

Det finns också en uppsjö internationell forskning. Få saker är så klarlagda som just sambandet mellan att höga skatter på arbete leder till ett lägre deltagande på arbetsmarknaden. Vi har också mycket forskning här i Sverige som ger precis dessa resultat.

Vi hade en seminariedag här i riksdagen med ledande forskare. Jag vet att Peter Persson var där. Det är möjligt att han låg och sov då. Men IFAU och KI var mycket tydliga med att de instämde mycket klart i de rapporter som har kommit i närtid om jobbskatteavdragets effekter.

Peter Persson refererar till gamla studier då inte tillräckligt lång tid hade gått för att man skulle kunna mäta effekten. Från IFAU:s sida tillämpade man då en metod som inte kunde påvisa effekten. Det sade IFAU:s generaldirektör mycket tydligt. Jag undrar vad Peter Persson gjorde?

Ett av de tydligaste argumenten för att jobbskatteavdraget funkar kan vi se bland de äldre. Vi har nämligen infört ett förstärkt jobbskatteavdrag som innebär att man får behålla nästan dubbelt så mycket om man fortsätter jobba efter 65 år. Här ser vi en dramatisk förändring.

Vi kan konstatera att vi under finanskrisen har haft det största efterfrågetappet på nästan 100 år. Vi kan även konstatera att vi har fått en kraftig sysselsättningsåterhämtning, en mycket bättre återhämtning än under 90-talet.

Då undrar jag: Vad är förklaringen till att det går så bra för Sverige? Ni kan inte förneka att världen brinner runt omkring oss och att vi ser

Svar på
interpellationer

massarbetslöshet och drakoniska besparingar på välfärden i Grekland, Portugal, Irland, Baltikum och i nästan hela Europa. Vad är förklaringen till att det går så enormt bra för Sverige? Förklaringen är mycket tydlig, forskningen är tydlig, teorin är tydlig, intuitionen är tydlig, nämligen att det beror på den politik som vi har fört.

Hillevi Larsson lekte lite grann med siffror och sade att arbetslösheten var 6 procent när ni lämnade över under en av de största högkonjunkturerna. Nu ska jag påpeka att ni försökte tricksa med siffrorna och låtsas som att en massa människor inte var arbetslösa. 6 procent på den tiden är 8 procent i dag.

Men summa summarum tycker jag att Peter Persson och Hillevi Larsson nu när de ekonomiskt nästan påstår att solen inte ska gå upp i morgon ska förklara varför den inte gör det.

Anf. 28 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Sommaren har varit skön. Men ibland inser man vad man har saknat under dessa politiska debatter. Efter Fredrik Schultes inlägg känner jag att mungiporna i alla fall åkte upp.

Att försöka tricksa med statistik var intressant från Fredrik Schultes sida. Men jag ska då påpeka att om man talar om att gömma undan människor i arbetslöshet kan jag berätta att Sveriges största arbetsgivare i dag heter fas 3. Det är den borgerliga regeringens arbetsmarknadspolitik där människor låses in och inte får studera för att kunna ta sig vidare till arbete. Socialbidragen ökar i dag i Sverige. Vi fick en rapport om det. Fattigdomen ökar.

Samtidigt säger Anders Borg, vår stönande finansminister, att jobbskatteavdraget är den viktigaste av regeringens jobbskapande åtgärder. Man kan fundera på det. Under valrörelsen 2006 sade Anders Borg, Fredrik Reinfeldt och de andra moderaterna att vi hade massarbetslöshet i Sverige. I dag är arbetslösheten högre.

Om detta är den viktigaste av regeringens jobbskapande åtgärder måste jag säga: Gud bevara oss från att de vidtar fler sådana åtgärder. Då kan det bli riktigt jobbigt.

Beskriv därför detta exakt. Jag tycker att Peter Persson redovisade att de jobb som skulle ha skapats inte är rimliga. Man kan faktiskt också se att den skattesänkning som har gjorts motsvarar alla anställda inom äldreomsorgen i dag. Är det några här som tycker att det finns för mycket personal inom äldreomsorgen får ni gärna räcka upp handen. Jag tror att det skulle behövas en och annan till där.

Man ska inte glömma bort vad vi använder skattemedel till. Vi finansierar skolan, barnomsorgen, äldreomsorgen och sjukvården med dem. Sänker man skatten påverkar det också möjligheterna att omfördela från till exempel staten.

Alla kommer ihåg när den förra regeringen som Göran Persson ledde fram till 2006 omfördelade pengar från staten och gav till kommunerna och kallade dem för Wärnerssonpengarna efter den tidigare skolministern. Då handlade det om att tillskjuta mer resurser. Det är ett sätt att använda skattepolitiken effektivt och se till att man får fler anställda som kommer i jobb där de behövs.

Anf. 29 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Det är alltid roligt när det hettar till i debatten. Man kan alltid använda alla möjliga argument i denna typ av debatter. Framför allt sägs det att man ljuger, tricksar med siffror, inte vet vad man pratar om och så vidare.

När det gäller att tricksa med siffror kan jag säga följande. Jag satt i riksdagen även 2006, och då var det ett väldigt hallå om att vi socialdemokrater tricksade med siffror.

Nu när vi säger att ungdomsarbetslösheten är runt 25 procent stönar de borgerliga kamraterna och säger att det inte är riktigt sant eftersom en del ungdomar studerar och kanske bara söker deltidsjobb. Nej, det var inte riktigt sant att det var på det sättet 2006 heller. Men nu accepterade vi en gång för alla, och jag hoppas att vi står fast vid det, att det faktiskt är så att vi ska ha den modell som EU har lagt fast. Jag tycker att det är en bra princip att vi har samma mål över hela EU.

Sedan kom vi fram till det här med den viktigaste åtgärden. Det förvånar mig att man säger att det är den viktigaste åtgärden. Det är väldigt svårt för finansministern, Finansdepartementet och alla andra som gjort en uppskattning att veta hur mycket jobb det här skulle ha gett. Hur många skulle alltså denna åtgärd som är den mest effektiva ha gett?

Om man ska beskriva om någonting är effektivt måste man ha några mått på det. Det tycker jag är det underligaste i hela argumentationen. Hur många jobb har alltså det här gett?

Det fanns ju annat som skulle vara en av de absolut viktigaste åtgärderna för att öka antalet människor i jobb, nämligen att förändra villkoren i a-kassan och kraftigt sänka ersättningen. Det visar sig att regeringen hade fel där. Jag tror att det inte var den smartaste åtgärden som den här regeringen har vidtagit.

Nej, för att öka antalet sysselsatta krävs det andra åtgärder. Dessa ska vi kanske inte ta upp i den här debatten. Men det handlar om att se till att rusta unga människor – ja, kanske alla arbetslösa – för att kunna ta de jobb som finns så att det inte å ena sidan finns en jättestor grupp som inte kan få arbete på svensk arbetsmarknad och å andra sidan finns en massa arbetsgivare som säger: Jag skulle gärna anställa si eller så många. Men jag har ingen möjlighet att göra det, för ingen är kvalificerad nog för att ta de jobb som jag har att erbjuda.

Fru talman! Man talar om att det gjorda varit effektivt och om att det gett resultat. Men samtidigt kan man inte redovisa hur många jobb jobbskatteavdraget har inneburit. Man skulle länge kunna tala om att vi har den bästa ekonomin. Det har vi; det råder ingen tvekan om den saken. Men hur länge kommer vi att ha det?

Vad är det som händer just nu i Europa? Vad händer om det går ned i Tyskland, vår största exportpartner? Och vad händer om Storbritannien hamnar ännu mer illa till? Storbritannien är också en av våra allra största exportpartner. Vad händer då med svensk ekonomi? Här har vi ingen djupare analys.

Det råder ingen tvekan om att det kommer att påverka Sverige om fler länder drabbas, framför allt i Mellaneuropa. Det är alltid så att vi exporterar mest till våra grannländer; det har vi gjort till Tyskland, Storbritannien och våra nordiska grannländer. Frågan är vad som händer den

dagen de inte exporterar. Trots allt har vi då kanske inte den bästa ekonomin.

Anf. 30 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Jobbskatteavdraget är nog inte bara den mest effektiva jobbskapande åtgärden som vi genomfört utan också den kanske mest utvärderade skatteförändringen som genomförts i svensk historia. Inte någon skatteförändring har så grundligt, av så många och så många gånger utvärderats som just jobbskatteavdraget.

Slutsatserna är helt entydiga: Jobbskatteavdraget skapar väldigt många jobb. Bedömningarna ligger på 75 000–125 000, oavsett om bedömningarna kommer från Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet, Riksrevisionen, SNS, LO eller vem det i övrigt är som räknat på detta.

Det är därför Sverige har klarat sig bättre. Vi har haft en bredare jobbpolitik än andra länder. Vi har en med 200 000 högre sysselsättning och, som siffrorna nu redovisar, 200 000 färre i utanförskap än år 2006. Sverige har alltså utvecklat starkare när det gäller tillväxt, sysselsättning och arbetslöshet än USA, euroområdet och de allra flesta jämförbara länder.

Detta är naturligtvis väldigt positivt. Det beror på en bred politik. Det gäller då inte bara jobbskatteavdrag. Också förändringarna av a-kassan har varit centrala och avgörande. Det är viktigt att det lönar sig att arbeta och att ersättningsystemen anpassats så att det är verkliga omställningsförsäkringar vi talar om.

Det handlar om att vi håller på att införa en arbetsförmedling som faktiskt fokuserar på att de arbetslösa ska söka jobb.

Det handlar om ett utbildningssystem som fokuserar på kunskap och praktisk utbildning som fungerar i arbetslivet.

Det handlar om att förstärka efterfrågan genom sänkta arbetsgivaravgifter och genom RUT- och ROT-avdrag, restaurangmoms och naturligtvis också ett helt nytt företagsklimat där åtgärder som avskaffad förmögenhetsskatt, minskad regelbörda, förbättrad forskning och utveckling samt mer av infrastruktur varit viktiga.

Allt det här – en samlad politik – har lett till fler arbeten.

Låt mig konstatera att Riksbanken i samband med sitt möte i juli 2012 presenterat en analys av regeringens ekonomiska politik. Man gör en fördjupning av de långsiktiga effekterna av regeringens reformer.

Man inleder med att konstatera att jobbskatteavdraget relativt sett gör det mer lönsamt för personer i arbetsför ålder att delta i arbetskraften.

Man konstaterar att den effektiva ersättningsgraden, skillnaden mellan att arbeta och att inte arbeta, ökar med ungefär 3 procent därför att vi har ett jobbskatteavdrag som gör att de som arbetar får högre inkomster.

Vidare konstaterar Riksbanken att det här sambandet undersökts i ett stort antal forskningsstudier. Man gör bedömningen att sammantaget blir resultatet att ett tydligt stöd för en sänkt effektiv ersättning – det som jobbskatteavdraget bidrar till – leder till att vi får en kortare genomsnittlig arbetslöshetstid och en sjunkande arbetslöshet.

Man konstaterar att regeringens reformer och de beslut som fattats om jobbskatteavdrag, arbetslöshetsförsäkring och annat sänker den långsiktiga arbetslösheten – sammantaget med mellan ½ procent och 2,1 procent. Med uppemot 2 procent har regeringens åtgärder med stor san-

nolikhhet sänkt jämviktsarbetslösheten. Det är en reduktion med i storleksordningen 25 procent av den långsiktiga arbetslösheten.

Jag kan inte dra mig till minnes att vi i något annat sammanhang kunnat se att myndigheter som Konjunkturinstitutet och Riksbanken så entydigt konstaterar att vi har positiva effekter av vidtagna åtgärder.

Det här är naturligtvis väldigt positivt, och detta måste vi värna och gå vidare med. Den politik som fungerat i Sverige ska ställas mot den politik som misslyckats i andra länder där kortsiktiga stimulanser, ansvarslöshet och en ensidig fokusering på att stimulera inhemsk efterfrågan har lett till att arbetslösheten i stället blivit *väldigt* hög. Man tappar greppet om både ekonomin och statsfinanserna. Till slut administrerar man massarbetslöshet.

I det perspektivet är det naturligtvis väldigt positivt att vi i Sverige valt en annan väg med en bred, strukturellt inriktad politik för att se till att arbetsmarknaden fungerar bättre – en politik som gör att vi får ansvarsfulla löneförhandlingar, som gör att människor aktivt söker arbete och som gör att vi varaktigt och långsiktigt närmar oss full sysselsättning. Det är givetvis mycket positivt – som bland annat Riksbanken har konstaterat.

Anf. 31 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Nyss möblerade Schulte kammaren med filosofer och förskönad statistik, och nu återkommer finansministern med en ännu mer förskönad statistik.

Låt oss gå ut på en fältstudie för att se om de teoretiska antagandena gäller. Vi går bort till Styrelsen för strategisk forskning, regeringens egen myndighet, och studerar vd:n som har 130 000 kronor i månaden och som tillhör dem som fått största skattesänkningarna. Med de teoretiska antaganden som gjorts ska han arbeta mer. Men oj då! Han har fått tio veckors semester!

När verkligheten möter praktiken tenderar teorierna att få problem. Det var ju dessa grupper som fått de stora skattesänkningarna som skulle arbeta mer. De nya jobben, som kommit under högst osäkra antaganden, har kostat – enligt Anders Borgs egen redovisning nu – 1 miljon kronor per jobb.

Säg att du, Anders Borg, hade haft en alternativ användning och inte vräkt ut pengarna till människor som redan tidigare hade det väldigt bra utan i stället hade anställt undersköterskor. För 1 miljon kronor hade du fått tre undersköterskor i en vård och omsorg där man ropar efter mer resurser.

Anders Borg, har du aldrig – om ditt optimistiska antagande skulle gälla blir det, som sagt, 1 miljon kronor per jobb – funderat på en alternativ användning som riktas till att klara anställningar ute i den kommunsektor som nu står inför tunga besparingar? Inte minst gäller det lands-tingen. Hur glada är vi när vi står inför äldreboendet med plånboken full med pengar men gamla farmor inte får tillräckligt med vård?

Bakvägen och med förföriska lockrop om jobb attackerar ni nu välfärdsstaten. Det är vad som sker. Den privata ekonomin, framför allt för höginkomsttagare, växer. Den försämras för sjuka och arbetslösa och för den gemensamma ekonomin.

Det slutliga utfallet kommer att bli att ni kommer att ge efter och bejaka när de som har gott om pengar i plånboken kräver att få köpa sig förbi den försämrade offentliga standarden på sjukhus, i äldreomsorg och i skola. Det är där den verkliga konfliktytan finns i svensk politik. Den försöker ni dölja och tassa runt. Jag har till min glädje haft några debatter här i kammaren med partivänner till dig, Anders Borg, där man öppet och ärligt har erkänt att avsikten är att väsentligt begränsa välfärdsstatens åtaganden. Du gör det genom skattesänkningar som du kallar jobbstimulanser.

Det hade kommit tre gånger så många jobb om du hade haft en alternativ användning av resurserna. Så är sanningen utan förskönad statistik, Anders Borg.

Anf. 32 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! När det gäller arbetslösheten sade jag att den har gått från 6 procent till 8 procent medan denna regering har suttit. Det är alltså exakt samma beräkningssätt för dessa två siffror, så det finns inte utrymme för något tricksande. Det är exakt samma beräkningssätt – arbetslösheten har ökat med 2 procent.

Det som är intressant är att på den tiden när arbetslösheten var 6 procent kallades det massarbetslöshet. Det var katastrof och anledning till regeringsskifte. Regeringen lovade att sänka arbetslösheten. Det fanns väldigt tydliga uttalanden inte minst från Fredrik Reinfeldt av typen: Klarar vi inte den uppgiften ska vi inte sitta kvar. Då får vi gå, helt enkelt.

Nu kan vi se att det är ett totalt misslyckande när det gäller detta mål – arbetslösheten har gått upp. Om det var massarbetslöshet 2006 undrar jag vad det kallas i dag. Finansministern talar precis som om det aldrig har varit bättre tider, och det förvånar mig väldigt mycket.

Har man ambitionen att få människor att arbeta mer finns det mycket bättre sätt än att hela tiden komma med nya jobbskatteavdrag. För många spelar det ingen som helst roll; de har redan så de klarar sig och jobbar inte mer ändå. Sedan finns det så klart vissa som kanske jobbar lite mer övertid, och frågan är om det verkligen är det som är målet. Är det vad som löser arbetslösheten i Sverige, att vissa människor bränner ut sig och jobbar övertid? Det finns ingenting som tyder på det.

Vad det handlar om är i stället att se till att de arbetslösa är anställningsbara. Var femte jobbkrytering misslyckas på grund av att de arbetslösa inte har rätt kompetens. Satsa på utbildning! Satsa på rätt till heltid så att deltidsarbetslösa kan jobba mer! Satsa på barnomsorg på obekvämt arbetstid! Allt detta har regeringen sagt nej till, men jag tycker att det är dags att pröva nya grepp.

Anf. 33 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Låt mig vara väldigt tydlig på en punkt: Sverige har liksom den absoluta merparten av hela västvärlden fortfarande en väldigt omfattande arbetslöshet, eller ett utanförskap. Vi har i dag en arbetslöshet på ungefär 7,5 procent, eller 6 procent som Göran Persson räknade.

Vi har dock fortfarande en situation där sannolikt färre än hälften av dem som är i arbetsför ålder faktiskt har ett jobb att gå till. Tittar man på sysselsättningsciffror är de oftast ganska missvisande, eftersom många är sysselsatta i till exempel fas 3, vilket Eva-Lena Jansson påpekade är en väldigt stor arbetsgivare. Det är bedrövligt. Det är bedrövligt att vi alltfjämt har en hög ungdomsarbetslöshet, och jag håller med Börje Vestlund om att man inte ska försöka bortförklara det och säga att en stor del av denna grupp egentligen inte är arbetslös.

Vi måste dock ha klart för oss att det inte är så konstigt att det ser ut på detta sätt. Omvärlden brinner nämligen. Vi har precis gått igenom en av de största kriserna i mannaminne, och man gör drakoniska nedskärningar på välfärden runt om i västvärlden. Det är någonting vi är nästan helt förskonade ifrån, vilket är ganska märkligt eftersom vi är en liten exportberoende ekonomi.

Det finns också väldigt mycket positivt i Sverige. Vi har minskat antalet förtidspensionärer med 150 000. Vi har kraftigt minskat antalet sjukskrivna på arbetsmarknaden totalt sett. Vi har under denna period satsat mer på välfärden. Peter Persson försöker på något sätt förespegla att vi skär ned på välfärden. Det är tvärtom så att vi har satsat på en vårdmiljard och på fler poliser. Vi har gett mer pengar till kommunerna.

Summa summarum är det alltså väldigt tydligt att vår politik inte har gått hela vägen och att vi inte lever i en utopi där ingenting kan bli bättre, men det är fortfarande så att det som händer i Sverige i dag är imponerande. Vi klarar oss nämligen väldigt mycket bättre än hela vår omvärld, och det är mycket tack vare den politik vi har fört.

Anf. 34 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag ställde en fråga till finansministern angående att jobbskatteavdragen har varit den viktigaste av regeringens jobbskapande åtgärder. Han hänvisade till ett antal utredningar som visar att det är lönsammare att arbeta om man har lägre skatt på arbete, något som också Fredrik Schulte pratade om. Det är klart; så är det ju. Men frågan är: Blir det fler jobb? Blir det fler jobb därför att någon som redan jobbar får lägre skatt? Finns det något $1 + 1 = 2$ i den frågan?

Min bild, utifrån att ha jobbat fackligt ganska länge, är att ett företag inte anställer fler personer än det behöver. Man vill nämligen göra en stor vinst, och ju färre anställda man har desto större vinst tror man kanske att man kan få. Man kommer inte att anställa en enda person mer än man behöver. Min fråga är: Hur kan finansministern få ihop detta med att det skulle uppstå en massa jobb bara för att skatten sänks?

Om man räknar på hur många jobb som har kommit till under denna period visar det sig nu att varje jobb möjligtvis skulle ha kostat 1 miljon att åstadkomma. Resultatet som vi ser i Sverige nu är att andelen sjukskrivna ökar – 65 000 personer är utförsäkrade från sjukförsäkringen. Regeringen har använt en försämrad sjukförsäkring för att finansiera jobbskatteavdraget. 40 000 är inskrivna i fas 3.

När det gäller jobbskatteavdraget har vi från Socialdemokraterna sagt att vi vill fasa ut jobbskatteavdraget för dem som tjänar över 1 miljon. Där kan alltså Fredrik Schulte få svar. Min fråga är: Är detta den enda politik den borgerliga regeringen kan genomföra? Är det bara sänkt skatt? Då kan man ju gå till val på det. Det är den enda frågan man kan

göra någonting med – sänkt skatt. Finns det ingenting för att åstadkomma fler jobb? Näringspolitik, arbetsmarknadspolitik, utbildningspolitik – kan det vara något, eller är det bara sänkt skatt?

Anf. 35 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag vill koncentrera mitt sista inlägg på det som alltid hörs i debatten, nämligen att man har ökat med 200 000 nya jobb. Det hade varit jättebra, fru talman, om förutsättningen hade varit att vi hade haft en nettotillväxt i befolkningen på noll. Då hade det varit en fantastisk sak, men så ser inte riktigt situationen ut. Därför kan man lägga upp egentligen vilken siffra som helst och säga att man har skapat dessa jobb. Är det så att vi har väldigt många arbetslösa är dock siffran inte särskilt relevant.

Finansministern säger att det har blivit mer attraktivt att jobba med jobbskatteavdrag. Det tror jag inte att någon säger emot, men samtidigt som man säger det påstår man ju att det fanns en massa lata personer som inte ville jobba på grund av det ena eller det andra skälet – förmodligen för att det fanns ett för generöst bidragssystem tidigare. Man säger att det är tack vare jobbskatteavdraget som man har fått så många att arbeta.

Men situationen är fortfarande den att vi har en hög arbetslöshet, en jättearbetslöshet. Till skillnad mot vad den moderata oppositionen sade 2002 är det så att vi fortfarande har en jättearbetslöshet. Då måste frågan vara: Vilka åtgärder tänker man nu vidta för att minska jättearbetslösheten? Man kan inte bara fundera över när man ska vidta nästa jobbskatteavdrag, för uppenbarligen har det inte varit helt effektivt för att få fler i arbete.

Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Det är 200 000 personer fler i Sverige som är i sysselsättning än 2006. Utanförskapet har minskat med ungefär 200 000 personer. Av oppositionen beskrivs det som ett totalt misslyckande, alltså inte som ett litet misslyckande, inte sämre än väntat, utan som ett totalt misslyckande!

Låt mig bara erinra om att det faktiskt inte spelar så stor roll vilka arbetsmarknadsmått vi använder, om det är sysselsättningsgrad, vilka åldersindelningar vi väljer, om det är sysselsättningsstillväxt, om det är arbetslöshet eller vad det nu är. Med alla de måtten, och jag kan lova er att jag har tittat på dem, har Sverige utvecklats till bland de bästa länderna i Europa. Med den samlade bilden av tillväxt, sysselsättning och arbetslöshet har vi klarat de senaste åren bättre än USA, bättre än Europa, bättre än Japan, bättre än OECD-länderna som genomsnitt. Och det här är alltså att beskriva som ett totalt misslyckande!

Jag är lite undrande över hur Socialdemokraterna kan snurra runt i den här analysen, att de inte förstår hur jobbskatteavdrag kan ge jobb. Låt mig igen bara slå upp den senaste inflationsrapporten. Riksbanken, Finansdepartementet och KI är de tre institutioner som har mest resurser. Frågan har alltså utvärderats: långsiktiga effekter av regeringens reformer. Och man skriver att man särskilt har tittat på jobbskatteavdraget, som gör det relativt mer lönsamt för personer i arbetsför ålder att delta i arbetskraften. Man konstaterar att ett stort antal forskningsstudier – det är alltså inte någon enstaka forskningsrapport eller en splittrad bild i forsk-

ningsrapporten – säger att sambanden ger tydligt stöd. Och här talar vi om mycket försiktiga riksbanksekonomer. Jag har själv arbetat där och ederat den här typen av produkter, så jag vet att när man skriver ”tydligt stöd” är det bland det starkaste man skriver i en rapport. Man konstaterar att jobbskatteavdraget har sänkt arbetslösheten med upp till 2 procent. Det är bara att slå upp KI:s motsvarande analys. Den är precis lika noggrann och omfattande.

Vi har gjort två tjocka departementsskrivelser som båda har seminariebehandlats av ledande forskare som konstaterat att om något så har vi varit försiktiga i våra antaganden.

Riksbanken, KI, Finansdepartementet och praktiskt taget alla andra bedömare drar alltså slutsatsen att effekter av jobbskatteavdraget handlar om 75 000–125 000 personer.

Jag föreslår att man till Socialdemokraternas seminarier bjuder in ett antal duktiga arbetsmarknadsekonomer så att de kan förklara hur det här hänger samman. Jag har försökt göra det.

Vi gör det mer lönsamt att arbeta i alla modeller som vi har för att förstå arbetsmarknaden. Vi blir fler som deltar på arbetsmarknaden, lönebildningen fungerar bättre, människor söker jobb mer aktivt, arbetslöshetstiderna kortas och färre personer blir kvar i långvarig arbetslöshet. Det är precis så sambanden ser ut. Vill man förneka det förnekar man hela den grundläggande utgångspunkten för hur vi analyserar arbetsmarknader i ekonomisk forskning. Det må vara hänt, men det kanske också är därför som Socialdemokraterna har sådana bekymmer med att övertyga väljarna om sin politik, att det helt enkelt inte finns någon grund i modern forskning för det man driver.

Det är inte så att det här har skett till priset av en underminerad välfärd. Sverige har de minsta ekonomiska skillnaderna bland jämförbara länder. Andelen med låg materiell standard i Sverige har faktiskt minskat medan den har ökat under krisen i många andra länder. Medan skillnaderna i inkomster tidigare steg kraftigare än i andra länder ökar de nu långsammare.

Det har varit en politik som inte kan beskrivas som ett totalt misslyckande. Man kan rikta kritik mot den och man kan företräda andra prioriteringar, men att hävda att Sverige framstår som ett totalt misslyckande i ett Europa som står i brand på arbetsmarknaden framstår som att man i princip är inriktad på enbart svartmålning.

(Applåder)

Anf. 37 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Den applåden påminner mig om de mindre framgångsrika division-6-matcher som jag spelade i B-lagsserien då och då.

Jag noterar att finansministern gärna säger att politiken är baserad på forskning, att den är modern. Jag tycker inte att det är modernt att ta resurser från människor som oförskyllt är sjuka och överföra dem till dem som jobbar för höga löner. Jag tycker inte att det är modernt att ta resurser från människor som är arbetslösa och längtar efter ett jobb och överföra dem till människor som redan hade mer än nog.

Jag ska inte citera den politik som du beskriver, för jag hör andra saker som tveksamt, osäkert, överskattat. Varje jobb som har tillkommit på grund av skattesänkningarna, med din beskrivning och analys, har kostat

1 miljon kronor! Alternativanvändningen hade varit en enorm injektion för att förbättra gemensamma angelägenheter som förskola, skola och äldreomsorg, för att ta några exempel.

Jag tror att det är så, Anders Borg, att du ibland blir lätt plågad i de här debatterna därför att du inte vill visa korten, de verkliga korten, Bosse Lundgrens gamla kort. Skattesänkningarna handlar om att åstadkomma någonting annat, att reducera den gemensamma ekonomin, att få en annan inkomstfördelning. I stället väljer ni förföriskt att tala om jobbpolitik, men den är misslyckad.

Anf. 38 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Låt oss slå fast vad som gäller: 200 000 i ökad sysselsättning, 200 000 i minskat utanförskap, en bättre arbetsmarknadsutveckling än praktiskt taget alla jämförbara länder, oavsett om vi väljer USA, Japan, OECD som helhet eller europeiska grannländer.

Den här politiken har inte handlat om *en* åtgärd, utan det har handlat om en bred politik. Vi har förstärkt utbudet av arbeten, vi har förbättrat arbetsmarknadens funktionssätt – någonting som alla ekonomer är överens om ger tydliga effekter och som också Riksbanken konstaterade.

Vi har också förstärkt efterfrågan, vi har sänkt arbetsgivaravgifter, infört RUT och ROT, sänkt restaurangmomsen och gjort breda kortsiktiga stimulanser, till exempel på kommunsidan, vi har förbättrat företagsklimatet genom ökade satsningar på forskning och utveckling och därtill också gett ett bättre skatteklimat för företagarna.

Det här är en politik som har fungerat i Sverige och som också har fungerat i andra länder. Det är inte så att det här är unikt för Sverige. Tyska regeringen, faktiskt den socialdemokratiska Schröderregeringen, genomförde väldigt likartade reformer. Man stramade upp a-kassan och kortade perioden så att man kom ned till 65 procent på en tolv månadersperiod. Vi har sett samma sak i Storbritannien. Även där var det faktiskt en socialdemokratisk regering som införde ett skatteavdrag som påminde om jobbskatteavdraget och stramade upp ersättningsnivåerna. Vi har sett liknande åtgärder i Holland av regeringar där socialdemokrater har ingått, men då i koalition med mina partivänner.

Alla de här åtgärderna har fungerat, därför att det är samma logik som styr arbetsmarknaden i de olika länderna. Förstärker man utbudet och förbättrar arbetsmarknadens funktionssätt sjunker den långsiktiga arbetslösheten. Gör man stimulanser som förbättrar efterfrågan varaktigt och långsiktigt genom bättre företagsklimat och högre långsiktig tillväxt, ja, då får man effekter.

Det här ska vi naturligtvis glädjas åt. Det är inte ett totalt misslyckande, utan det är faktiskt så att Sverige har klarat den här krisen i bättre skick, i bättre stämning och med bättre sammanhållning än de allra flesta andra länder. Det är väldigt positivt, fru talman, och naturligtvis något som vi ska glädjas åt.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 39 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Anders Ygeman har frågat miljöministern om hon delar Trafikverkets bedömning av det svenska utsläppsmålet för vägtransporter och vilka åtgärder hon avser att vidta med anledning av bedömningen. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Frågan ställs mot bakgrund av regeringens långsiktiga prioritering om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030. Interpellanten anger att det är oklart vad regeringen menar med denna prioritering och uppmärksammar att Trafikverket i en rapport har gjort tolkningen att det borde innebära en 80-procentig minskning av användningen av fossila drivmedel jämfört med 2004. Jag tackar för frågan eftersom det ger mig ytterligare ett tillfälle att beskriva regeringens politik på detta område.

Regeringens prioritering om en fossiloberoende fordonsflotta är en del av regeringens samlade energi- och klimatpolitik. Prioriteringen ska ses tillsammans med andra fattade beslut, som de energi- och klimatpolitiska målen för 2020 och visionen om att Sverige 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Visionen om en fossiloberoende fordonsflotta är mycket mer långtgående än målen för 2020 och ett stort steg på vägen mot visionen för 2050.

Arbetet med att förverkliga den långsiktiga prioriteringen om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 sker samordnat med och som ett led i arbetet med visionen för 2050. Generellt verkande styrmedel som sätter ett pris på utsläppen av växthusgaser är grunden för den omställningen. Dessa styrmedel behöver kompletteras med mer riktade styrmedel som bland annat främjar teknisk utveckling. Några av de åtgärder som redan har vidtagits för att främja denna utveckling är en drivmedelsbeskattning som främjar användningen av biodrivmedel, ett flertal ekonomiska incitament som främjar försäljningen av miljövänligare fordon, såsom miljöbilspremie, supermiljöbilspremie och sänkt förmånsskatt, stöd för investeringar i biogasanläggningar, finansiering av forskning och utveckling av andra generationens biodrivmedel och miljövänligare fordon samt särskilda satsningar för att främja elfordon.

I 2012 års ekonomiska vårproposition redogjorde regeringen för ytterligare åtgärder i linje med 2030-prioriteringen. Regeringen anger bland annat att kvotplikt för låginblandade förnybara drivmedel bör införas och att miljöbilsdefinitionen bör skärpas. Det är bra och viktiga steg som förstärker den riktning vi vill gå i. Vi ser att de förnybara drivmedlens volymer har vuxit kraftigt under senare år. Nyligen meddelade Energimyndigheten att Sverige redan nu har så gott som nått EU:s målsättning om 10 procent förnybar energi i transportsektorn till år 2020. Men samtidigt vet vi att dagens styrmedel inte kommer att räcka till. Regeringen har därför nyligen tillsatt en utredning som syftar till att ta fram förslag till ytterligare åtgärder för det fortsatta arbetet mot 2030 och 2050.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 40 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag önskar att jag kunde ha tackat statsrådet för svaret, som ju är brukligt i interpellationsdebatter. Men svaret lyste tyvärr med sin frånvaro.

För fyra år sedan gick regeringen fram till riksdagen med målet om en fossiloberoende fordonsflotta. Det var ett tjugigt formulerat mål, men det är ack så svårt att få reda på vad det i praktiken betyder. Fordonsbranschen har frågat, men utan att få ett svar. Myndigheter har frågat, men inte heller de har fått något svar. Mot den bakgrunden, fru talman, är det väl inte så konstigt att inte heller jag här i kammaren har lyckats få något svar. Och tyvärr är tjugiga mål helt utan värde om det inte tydligt går att utläsa vad de faktiskt innebär för aktörer och myndigheter och för dem som ska stå för verkställandet av målen.

Medan aktörerna har svävat i ovisshet har utvecklingen gått i rakt motsatt riktning. Supermiljöbilspremien har blivit ett fiasko och utsläppen av växthusgaser från trafiken har ökat med 25 procent. Nio av tio bilar som av regeringen själv klassas som miljöbilar drivs i själva verket med fossila drivmedel.

Trafikverket, regeringens egen expertmyndighet, var i brist på svar tvunget att göra en egen tolkning av målen och redovisade den i den så kallade Kapacitetsutredningen, som verket levererade till regeringen. Det är denna utredning som ska ligga till grund för regeringens infrastrukturproposition som inom kort ska läggas på riksdagens bord.

Min fråga till statsrådet var och är enkel. Om den av något skäl har gått statsrådet förbi ska jag upprepa den: Delar statsrådet Trafikverkets tolkning av regeringens mål? Branschen undrar, myndigheterna undrar och riksdagen undrar. Delar statsrådet Trafikverkets tolkning av regeringens mål – ja eller nej?

Anf. 41 ROGER TIEFENSEE (C):

Fru talman! Jag tackar Anders Ygeman, som ställer en interpellation i en viktig fråga. Det är viktigt att diskutera innebörden och måluppfyllelsen när det gäller målet om en fossiloberoende fordonsflotta. Det är inte Trafikverkets kapacitetsutredning som har till uppgift att definiera målet och innehållet. Tvärtom har en utredning tillsatts så sent som i somras, den 5 juli, som har just detta uppdrag. Det är jättetydligt i direktiven att målet om en fossiloberoende fordonsflotta är ett steg på väg mot visionen att Sverige år 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning utan nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, precis som statsrådet Anna-Karin Hatt sade här tidigare.

I utredningsdirektiven och över huvud taget är transportsystemet en av de största utmaningarna i visionen för 2050. Vi är fortsatt fossilberoende i transportsystemet. Om man tittar i direktiven ser man att utgångspunkten är förnybara drivmedel, att elektrifiering ska introduceras och att fossila drivmedel ska minskas och fasas ut. Det handlar om energieffektivitet, det vill säga att vi blir mindre bränsleslukande oavsett vilka drivmedel vi använder. Det handlar inte minst om utsläpp av växthusgaser. Man kan konstatera att mycket har gjorts, men mycket återstår att göra.

Man kan fundera vad utgångsläget var när Alliansen tog över regeringsmakten 2006. Utgångsläget då var att vi ärvde Europas mest bränsleslukande fordonspark. Nya bilar släppte 2006 ut 186 gram fossil kol-

dioxid per kilometer. 2011 var denna siffra för nya bilar 144 gram. Anders Ygeman tar i sin interpellation upp hur stor andel av nya bilar som är fossilberoende, och han ondgör sig över detta i sitt första inlägg. Det är rätt, men samtidigt är bilarna mycket mindre bränsleberoende i dag.

Tidigare var det så att om man hade en hybridbil, en stor Lexus – de är rätt dyra – och bodde i Stockholms förorter definierade Anders Ygemans regering dessa bilar som miljöbilar. Bilarna kunde sörpla hur mycket fossila bränslen som helst, men bara för att det också fanns en elmotor i bilen och för att den var en hybrid definierades den som miljöbil. Därför är energieffektivitet – att dra mindre bränsle – icke att förringa. Sedan måste vi, precis som statsrådet var inne på, skapa förutsättningar för förnybara bränslen och för elektrifiering. Men glöm inte bort energieffektiviteten!

Som en god oppositionspolitiker ställde Anders Ygeman bara frågan till statsrådet: Vad är definitionen? Då kan jag passa på att ställa frågan till oppositionens ledande trafikföreträdare: Vad lägger ni i detta? Det är inte Socialdemokraterna som har kommit med denna vision, vare sig till 2030 eller till 2050. Det är lätt att säga att det är för sent och för lite. Men det är inte ert mål. Vad lägger ni, och vad vill ni göra? Det är ett gemensamt arbete. Därför skulle det vara intressant att i nästa inlägg få höra vad Anders Ygeman själv lägger i detta.

Anf. 42 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Klimatutmaningen är en av vår tids allra största utmaningar. Det pekade FN:s klimatpanel med all önskvärd tydlighet på i sin fjärde stora syntesrapport 2007. Det har sedan bekräftats av en rad olika aktörer. Förmodligen – eller med all sannolikhet – kommer den femte rapport som IPCC kommer att presentera nästa år att peka på att den globala utmaningen snarare har vuxit än minskat.

I Sverige har vi kommit långt. Närmare halva vår energiförsörjning är förnybar. Nästan all vår elförsörjning sker med låga koldioxidutsläpp. Den stora utmaning som återstår är våra vägtransporter. Som framgår av det svar som jag gav interpellanten har ett flertal viktiga insatser redan gjorts.

Nu senast i vårbudgeten presenterade regeringen ett förslag om kvotplikt för låginblandade biodrivmedel, för att öka mängden förnybart i våra vägtransporter, liksom en skärpning av miljöbilsdefinitionen. Samtidigt utnyttjade vi den maximala möjligheten att öka låginblandningen i enlighet med EU:s direktiv. Det är en åtgärd som i ett slag innebar att vi kunde minska utsläppen av koldioxid med 600 000 ton varje år. Det är ett viktigt steg på vägen.

Visionen är att Sverige ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning utan nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären och att vi ska ha ett klimatneutralt samhälle 2050. Regeringens vision om ett fossiloberoende fordonsflotta till 2030 är ett viktigt steg på vägen för att nå den långsiktiga visionen.

För att veta vad vi behöver göra för att nå visionen till 2030 och den långsiktiga visionen till 2050 behöver vi få alla möjliga handlingsalternativ på bordet. Det är därför som regeringen i juli gav några av Sveriges främsta experter på det här området, Thomas B Johansson och Per Kågeson, i uppdrag att utreda och ta sig an den här uppgiften. De kommer

att utreda och fokusera på vägtransporterna eftersom det är där utmaningen är som allra störst även om andra delar av transportsektorn självfallet kommer att beröras av deras arbete.

En fossiloberoende fordonsflotta är en viktig omställning inte bara för att klara de klimat-, miljö- och energiambitioner som regeringen har föresatt sig, utan den är också viktig för att vi ska ha en säker och trygg energiförsörjning. Därför är det här arbetet och den här utredningen en av mina viktigaste och mest prioriterade frågor som energiminister.

Anf. 43 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag vet inte om jag ska skratta eller gråta. För fyra år sedan kom regeringen till riksdagen med ett mål, nämligen en fossiloberoende fordonsflotta. I dag, fyra år senare, ställer jag frågan till statsrådet: Vad innebär det? Innebär det samma sak som regeringens egen myndighet Trafikverket menar att det betyder? Jag får inget svar på den frågan. Det går inte ens att få ett ja eller nej.

Det är ganska allvarligt. Varför sätter man upp miljömål? Jo, för att riksdagens, myndigheternas och regeringens insatser ska kunna utvärderas. Om man inte vet vart man är på väg kan man inte heller veta om man har gjort rätt saker. Trafikverket har genomfört Kapacitetsutredningen som underlag för det som ska bli regeringens infrastrukturproposition. Jag delar statsrådets uppfattning att trafikområdet är det område där vi har klarat uppgiften sämst. Utsläppen ökar i stället för att minska.

Statsrådet och Roger Tiefensee pekar på den utredning som regeringen har tillsatt. Jag har kommittédirektiven här. Jag vill läsa upp vad huvudsekreteraren i utredningen har sagt: Alliansregeringen har som mål att fordonsflottan ska vara fossiloberoende år 2030. Vad som menas med detta är höljt i dunkel, och berörda myndigheter har inte fått någon hjälp med tolkningen.

Det här är regeringens egen utredare i april i år.

Roger Tiefensee har faktiskt fel. Utredningen har inte fått i uppdrag att ta reda på vad regeringens mål för fyra år sedan betyder, utan den har fått i uppdrag att ta reda på hur man ska nå dit. Det blir ju komik i kubik när inte statsrådet, och än mindre Roger Tiefensee, kan svara på vad målet innebär.

Än mer komik i kubik blir det när Roger Tiefensee säger: Nej, vi vet inte vad vårt eget mål innebär. Vad tycker socialdemokratin att vårt mål innebär?

Vår kritik av det här målet är ju att det är så otydligt att det inte fungerar som styråra för myndigheter och för branschen. Jag skrev tillsammans med Bil Swedens verkställande direktör en artikel som just pekade på hur oklart och otydligt det här målet är.

Ett exempel på det är att för ett halvår sedan svarade ansvarigt statsråd att en fossiloberoende fordonsflotta omfattade alla fordon, båtar, flygplan och bilar, det vill säga fordon i ordets verkliga bemärkelse. Men vid pressträffen när utredningsdirektiven presenterades gäller det plötsligt bara bilar och inte båtar och flygplan. Ett mål som de som ska uttolka målet, ansvariga myndigheter och branscher, inte vet vad det innebär är inte vatten värt.

Jag skulle därför, för sista gången i dag antar jag, vilja fråga statsrådet om hon delar den bedömning av regeringens mål som regeringens egen expertmyndighet har gjort.

Prot. 2011/12:137
16 augusti

*Svar på
interpellationer*

Anf. 44 ROGER TIEFENSEE (C):

Fru talman! I direktiven till utredningen om en fossiloberoende fordonsflotta slår regeringen fast att de generellt verkande styrmedlen som sätter pris på utsläppen av växthusgaser ska utgöra grunden för omställningen. Därutöver kan man behöva komplettera med styrmedel som är riktade och som framför allt främjar teknikutveckling.

Jag var inne lite grann på det vi hade tidigare. Då hade vi styrmedel eller definitioner som inte främjade teknikutveckling, utan det var miljöbra bara för att det var en teknik. En hybridbil, en Lexus som då kostade ca 300 000 och i dag kostar ca ½ miljon, var en miljöbil oavsett hur mycket fossila bränslen den drog. Det tog inte Anders Ygeman upp i sin interpellation, och jag förstår det. Det är kanske en svart historia. Det är ingen skön historia för en tidigare socialdemokratisk regering.

Utredningen ska titta på energieffektiviseringar och hur man ställer om från fossila bränslen till förnybara bränslen och elektrifiering. Sedan skriver man också att styrmedel som stimulerar introduktion av energieffektivare fordon är viktiga komplement till styrmedel som minskar utsläppen av växthusgaser. I detta lägger jag in något som Centerpartiet förordar och som också innebär en utveckling av supermiljöbilspremien som Anders Ygeman säger här. Jag tolkar Anders Ygeman så att han också säger själva målet i sig.

Vi tycker att man ska ha ett premiesystem där supermiljöbilspremien är den högsta premien, men det ska också innebära avgifter för bilar som inte är klimateffektiva. Frankrike har ett sådant system. Det är ett exempel som man tydligt kan läsa ut ur utredarens direktiv. Det förvånar mig att Anders Ygeman står här och i princip säger målet.

Anf. 45 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag reagerade på definitionen av en miljöbil. Det här var inte en lätt historia. Jag får väl säga det som gammalt fossil i trafikutskottet en gång i tiden. Det var faktiskt inte så lätt. Det var också så att fordonsindustrin hade en annan syn på detta vid den tidpunkten. Det måste man komma ihåg. När jag kom in i trafikutskottet 2002 trodde inte framför allt lastbilstillverkarna att det någonsin skulle finnas någon efterfrågan på annat än just dieslbilar. I dag vet vi att det har förändrats väsentligt. Det finns väldigt många saker som har spelat in här.

Det var kanske inte den mest smarta definitionen vi gjorde, men man var också mycket oenig. Branschen tyckte en sak, politiska partier i riksdagen hade lite differentierade uppfattningar och så vidare. Detta var vad man kunde få ihop vid den tidpunkten, och vi var faktiskt ett land som låg före när det gäller detta. Det är vi i dag, men vi var det då också.

Det finns något som är intressant i detta, som jag inte tycker att man har funderat speciellt mycket över och som saknas. Det finns en enig riksdag bakom alla de här målen som man har satt upp i energipolitiken. Men problemet är att på en del ställen ser vi mycket handfasta tag, till exempel när det gäller förnybar energi där det finns väldigt tydliga saker

som vi vill uppnå och på vilket sätt vi ska uppnå dem. Svaret är klart. Vi har kanske till och med uppnått dem. Jag vet inte riktigt.

Men det finns andra områden som det finns väldigt mycket frågetecknen kring, till exempel energieffektivitet och den fossiloberoende fordonsflottan. Där tycker jag att regeringen är svaret skyldig, och det tycker jag att vi måste försöka få ordning på. Jag tar bara ett exempel i detta sammanhang: I dag är huvuddelen av de fordon som säljs på fordonsmarknaden diesel- och bensinbilar. Alla vet att väldigt många av dem har en sådan kvalitet att de kommer att finnas länge. Genomsnittsåldern för bilar i Sverige är 19 år. Sannolikt kommer en del av de bilarna även att klara 20-årsgränsen och kanske till och med 25-årsgränsen innan de skrotas.

Då är frågan till statsrådet: Vad gör vi med den fordonsflotta vi har? Hur ska vi kunna fasa ut den för att få in en nyare fordonsflotta som är mer energieffektiv men framför allt, som går på fossiloberoende drivmedel? Den frågan tycker jag att det är rimligt att vi kan få svar på av statsrådet i dag.

Anders Ygeman sade att man satte upp dessa mål för fyra år sedan. Jag får tro på det, för jag kommer faktiskt inte ihåg det själv, men då är det lite förvånande att man liksom inte är mer detaljerad nu fyra år senare. Jag förstår att när man fattar beslut om stora mål långt fram i tiden så kan man inte säga exakt hur det ska vara, men fyra år senare borde man kunna ge svaren.

Återigen: År 2030 kommer ett antal av de här diesel- och bensinbilarna fortfarande att finnas i samhället och rulla runt på diesel och bensin. Då är frågan vad man kommer att göra åt den situationen. Även om man kommer fram till en bra lösning i morgon är det här ett faktum i dag.

Anf. 46 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Att gå till ett fossilfritt transportsystem är en väldigt lång process som kräver ett långt strategiskt tänkande. Den första åtgärden som regeringen vidtog i den processen var att sätta upp den strategiska prioriteringen om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030. En av de första åtgärderna som jag vidtog när jag hade tillträtt som energiminister var att påbörja utredningsdirektiven och förbereda den utredning som vi nu har tillsatt som ska ta fram ett förslag på var vi behöver befinna oss när det gäller den fossiloberoende fordonsflottan 2030 för att vi ska kunna nå den mer långsiktiga prioriteringen om ett klimatneutralt Sverige till 2050.

Det första steget måste alltid vara en vision för att fokusera diskussionen. Det är det första syftet med målet, och det har redan haft effekt. Precis som Börje Vestlund är inne på är det ju inte längre någon som i dag diskuterar huruvida vi behöver gå till ett fossilfritt samhälle.

Nästa steg måste bli att analysera kritiska problem. Vilka nyckelfrågor har vi för att kunna nå den visionen? Detta kommer att ske i den utredning som regeringen nu har tillsatt. Den utredningen kommer dock inte att förväntas kunna ge svar på alla olika frågor om hur övergången ska ske, utan det kommer att finnas många okända faktorer.

Det tredje steget när utredningen är färdig kommer att handla om att skapa förutsättningar för en positiv utveckling längs de utvecklingsvägar som framstår som mest framkomliga. Vissa av dem kan vi skönja redan i

dag. En rad åtgärder har redan gjorts och görs kontinuerligt från regeringens sida. Andra kommer utredningen att peka ut.

Anders Ygeman begär att regeringen ska föregripa den utredning som regeringen tillsatte för en och en halv månad sedan, och så använder han begreppet ”komik i kubik”. Komik i kubik blir det ju när Anders Ygeman begär att Kapacitetsutredningen, som inte hade det uppdraget, ska vara den som definierar den fossiloberoende fordonsflottan.

Den utredning som har i uppdrag att arbeta med den fossiloberoende fordonsflottan är nyss tillsatt. Den har fått två av Sveriges främsta experter vid rodret och kommer nu under kommande ett och ett halvt år att arbeta fram olika förslag på vad vi behöver göra, utöver det vi redan gör i Sverige, för att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 och långsiktigt nå målen om ett klimatneutralt Sverige till 2050.

Sedan frågar Börje Vestlund vad regeringen gör för att främja infasningen av nya miljöbilar. Jag tyckte att jag redogjorde ganska väl för det i mitt interpellationssvar, det vill säga att regeringen kontinuerligt arbetar för att ställa om både bränslesystemet och fordonsparken i Sverige. Vi började 2006 med miljöbilspremierna och har fortsatt med supermiljöbilspremierna. Vi har förändrat förmånsvärdet och kontinuerligt skärpt miljöbilsdefinitionen. Vi forskar och utvecklar för 800 miljoner kronor varje år med statliga medel kring framtidens förnybara drivmedel och kring framtidens miljövänliga drivsystem.

Under tiden som vi låter Sveriges främsta experter utreda vad vi behöver göra utöver det vi redan gör tar alltså regeringen kontinuerligt steg för att ställa om både den svenska fordonsparken och de svenska drivmedlen så att vi steg för steg får ett allt grönare inslag i svensk transportpolitik och kan nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030.

Anf. 47 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det förefaller föreligga något slags missförstånd om vad interpellationen i kammaren handlar om. Jag frågar inte vad regeringen vidtar för åtgärder i första hand. Dem kan vi diskutera på saklig grund. Jag frågar vad regeringens tre och ett halvt fyra år gamla målsättning om en fossiloberoende fordonsflotta innebär. Vad innebär målet? Den regeringsutredare som Anna-Karin Hatt hänvisar till säger: ”Alliansregeringen har som mål en fossiloberoende fordonsflotta år 2030. Vad som menas med detta är höljt i dunkel – även för berörda myndigheter.”

Det är därför jag frågar. Och det blir inte mindre märkligt när Anna-Karin Hatt nu, tre och ett halvt fyra år efter att regeringen gick fram med målet till riksdagen, inte tar ordet ”mål” i sin mun. Nu är det en strategisk prioritering.

Nåväl. Döp om det till en prioritering! Då blir min ödmjuka fråga: Vad innebär prioriteringen? Hur vet vi om vi har nått dit eller inte? Per Kågeson och Thomas B Johansson som utreder frågan har i utredningsdirektivet inte fått uppdraget att ta reda på vad målet innebär. De har, precis som statsrådet säger, fått i uppdrag att ta reda på vad vi ska göra för att nå målet. Den uppgiften kan ju bli lite svår om målet är höljt i dunkel, som utredarna själva säger.

Roger Tiefensee påstår sig vilja ha ett bonus malus-system. Då vill jag fråga varför han själv röstade emot det i höstas när det föreslogs i riksdagen.

Anf. 48 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Man frågar sig varför Trafikverket skulle lägga sig i den här frågan när det inte är de som är expertmyndighet. Men när vi planerar och funderar över hur vårt infrastruktursystem ska se ut i framtiden är det ibland så att vi planerar för kanske 30, 40, 50 år framåt. Vi har både vägar och järnvägar som har funnits ända sedan slutet av 1800-talet och som fortfarande används. De har visserligen bytts ut och förbättrats, men det är ändå så att de används.

Då är det väl inte mer än rimligt att man tar sig en funderare på det mål som man har satt upp: att det ska vara en fossiloberoende fordonsflotta 2030. När det nu säljs så pass mycket bilar och fordon som går på diesel och bensin måste ju frågan ställas: När ska det komma en signal om att det kanske är något annat som ska prioriteras? Man har talat om några åtgärder, men det har inte gått speciellt bra med supermiljöbilspremierna. Då måste man börja fundera över om det finns andra sätt. Hur ska de sätten i så fall se ut?

Det är det här som är det svåra. Vi är alla överens om att vi vill nå de här målen, men det är regeringen som är svaret skyldig när det gäller hur man vill nå det.

Jag vet inte hur lång tid utredningen har fått på sig, ett eller kanske två år. Sedan ska den remissbehandlas, och slutligen ska en proposition läggas fram. Det innebär att man kommer att vara ännu närmare år 2030. Då brådskar det rejält. Det är detta som är känsligt och oplanerat. Man vet inte riktigt vad man vill med målet.

Anf. 49 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Tack för en spännande interpellationsdebatt!

Regeringen har sedan den tillträdde 2006 genomfört en rad åtgärder för att ställa om transportsystemet till långsiktig hållbarhet. Fordonsskatten för personbilar och lättare lastbilar beror i högre grad än tidigare på koldioxidutsläppen. Förmånsvärdena för tjänstebilar används på ett sådant sätt att miljöbilar gynnas. Fordonsskatten är lägre för bussar som kan drivas med etanol eller gas. Där finns miljöbilspremierna och supermiljöbilspremierna. Miljöbilar är undantagna från fordonsskatt de första fem åren. Det forskas och utvecklas på rekordnivåer just nu om framtidens drivmedel och framtidens fordon.

Dessa åtgärder har gett effekt. Nu ser vi att utsläppen från transportsystemet förhoppningsvis kommer att sjunka. Andelen förnybart i svenska drivmedel är på en sådan nivå att vi lever upp till EU:s mål om 10 procent förnybart redan i år. Det är ett mål Sverige skulle uppnå till 2020 men där Sverige ligger långt fram.

Anders Ygeman använder ett gammalt uttalande från en utredare och hävdar att utredaren skulle vara missnöjd med de direktiv som regeringen har givit honom. Samma utredare säger att de direktiv som regeringen gav när utredningen tillsattes har gett honom precis de mandat han behöver för att göra en bra utredning.

Jag tänker inte föregripa två av Sveriges främsta experter på området och innan de har lagt fram sina förslag sätta ned foten om exakt var Sverige ska befinna sig 2030 när det gäller den fossiloberoende fordonsflottan. Den uppgiften har utredaren. Jag tänker invänta de svaren innan regeringen tar ställning till vilka ytterligare steg vi ska ta på vägen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2011/12:137
16 augusti

Svar på
interpellationer

16 § Svar på interpellation 2011/12:428 om den högre utbildningens roll i den digitala agendan

Anf. 50 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Annika Lillemets har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att lyfta in högre utbildning i den digitala agendan.

Låt mig börja med att tydliggöra att den digitala agendan för Sverige är hela regeringens it-politiska strategi och ett verktyg för att samordna regeringens insatser på it-området. Den är också ett avstamp för en process som ska leda till att vi når målet om att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Den som tar del av innehållet i agendan kan se att Sveriges universitet och högskolor har en betydande roll för de strategiska områden som påverkar Sveriges möjligheter att nå det it-politiska målet.

Annika Lillemets påpekar mycket riktigt att kvaliteten i den högre utbildningen är viktig för att Sverige ska bibehålla sin konkurrenskraft. Därför har regeringen i den digitala agendan bland annat pekat på betydelsen av digital kompetens för att man ska kunna vara digitalt delaktig. All högre utbildning spelar en viktig roll för att studenter som kommer ut i arbetslivet ska ha den digitala kompetens som krävs där. För svenska it-företag är det också viktigt att tillgången till teknisk spetskompetens förbättras. Här har vuxenutbildning, yrkeshögskolor samt universitet och högskolor en viktig roll att spela.

Möjligheterna till utbildning på distans är bra om de innebär att högre utbildning med hög kvalitet blir tillgänglig för fler, men det är viktigt att lärosätena bedriver sin verksamhet med en hög grad av autonomi. Regeringens roll är inte att i detalj ha synpunkter på hur utbildningen vid enskilda universitet och högskolor genomförs. Generellt har regeringen höga förväntningar på att moderna hjälpmedel och verktyg används för att bedriva en så god utbildning som möjligt så effektivt som möjligt.

I den digitala agendan lyfter regeringen också fram betydelsen av it inom forskning och innovation. Regeringens ambition är att digital information och digitala verktyg ska användas i ökad utsträckning i forskningsverksamhet och innovationsprocesser. Svensk forskning och en lång tekniktradition har gett oss en stark ställning, inte minst inom it- och telekommunikationsområdet. Forskning och utveckling av hög kvalitet är avgörande för att nya framgångsrika varor och tjänster ska skapas.

Som framgår har regeringen tagit hänsyn till den högre utbildningens roll i den digitala agendan och har höga förväntningar på att it finns med i den högre utbildningen.

I juni 2012 tillsatte regeringen också Digitaliseringskommissionen, som bland annat har i uppdrag att följa utvecklingen inom den digitala

agendans olika områden och i samverkan med olika aktörer i samhället också lämna förslag på effektiva åtgärder som bidrar till att förverkliga det it-politiska målet inom områden där handlingsplan, strategi eller motsvarande saknas.

Anf. 51 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Först vill jag tacka Anna-Karin Hatt för svaret på min fråga.

Jag har frågat vilka åtgärder Anna-Karin Hatt avser att vidta för att lyfta in högre utbildning i den digitala agendan därför att det finns så mycket att vinna på att fullt ut ta vara på digitaliseringens möjligheter att stärka den högre utbildningen både för enskilda människor och för samhället. Det är angeläget att det tydligt framgår i den digitala agendan, vilket det tyvärr inte gör nu. Men jag hoppas att den kommer att kompletteras.

Att Sverige har högre utbildning av god kvalitet är avgörande för att Sverige inte ska halka efter internationellt. Allt fler länder ökar sina investeringar i utbildning och forskning. USA har under lång tid lagt stora resurser på dem, och även länder som Kina, Malaysia och Sydkorea ökar sina investeringar i högre utbildning.

Varje år utexamineras exempelvis 400 000 ingenjörer i Kina. Flera länder, bland andra USA och Indien, satsar stort på nätstudier. I Indien förväntas antalet studenter öka till 40 miljoner och andelen nätstudenter till 40 procent år 2020. Sverige måste förhålla sig till denna situation. Vårt land har länge haft höga ambitioner vad gäller tillgänglighet till högre utbildning men har nu backat på vissa områden.

Sverige har mycket att vinna på att utveckla nätutbildningar och öka de nätbaserade inslagen i alla utbildningar. Utbildningens former måste självklart hänga med verkligheten och anpassas efter förändrade omständigheter. Vi behöver ta vara på teknikens möjligheter så väl som möjligt.

Svensk och internationell statistik visar att framtidens utbildning alltmer kommer att ske i form av nätutbildning. En växande andel studenter väljer i dag att studera via nätutbildningar eller distansutbildningar. Mellan läsåren 2002/03 och 2008/09 ökade antalet svenska nätstudenter från 20 000 till 40 000 helårsstudenter. I dag läser hela 80 000 studenter hela eller delar av sin högskoleutbildning på nätet, vilket motsvarar 14 procent av helårsstudierna. Svenska högskolor erbjuder årligen omkring 3 500 fristående kurser, 90 yrkesexamensprogram och 130 generella program på nätet. Den utbildningen lär inte avstanna med tanke på att globalisering och teknikutveckling gör att allt fler samhällssektorer flyttar ut på internet. Informationssamhället har fört med sig många positiva förändringar och dessutom spritt produktion och arbete över jorden.

Om vi inte tar vara på möjligheten att vara med på fronten när det gäller att utveckla nya distributionsformer kommer Sverige inte längre att vara ett föregångsland i högre utbildning. Det är den delen av högskolesektorn som växer snabbast i många länder. Det är synd att inte se de möjligheter som den digitala agendan skulle kunna innebära för högre utbildning. Detta är förstas en fråga som angår flera departement. Jag vill därför passa på att fråga Anna-Karin Hatt hur Utbildningsdepartementet ser på att ny teknik och nya utbildningsformer, till exempel distanskurser

över nätet för högskolor och universitet, inte uttryckligen tas upp i den digitala agendan.

Det är bra att regeringen, enligt Anna-Karin Hatts svar, har höga förväntningar på att moderna hjälpmedel och verktyg används för att bedriva en så god utbildning som möjligt. Varför då inte säga det rent ut i den digitala agendan?

Anna-Karin Hatt svarar att regeringen redan lyfter fram betydelsen av it inom forskning och innovation. Det som sägs i den digitala agendan om vikten av tillgång till teknisk spetskompetens inom it-området och digital kompetens är naturligtvis viktigt, men det täcker inte det jag frågar efter här.

Anf. 52 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Den digitala agendan för Sverige är hela regeringens it-politiska strategi. Regeringen tar frågan om digitaliseringen inom den högre utbildningen på stort allvar, och det är just därför som den är en viktig del av den digitala agendan för Sverige. Det är därför som vi lyfter fram den högre utbildningen på flera områden, till exempel när det gäller digital kompetens, forskning och innovation.

Samtidigt är det viktigt att se att den digitala agendan är ett avstamp för en process som leder till att vi når målet om att Sverige ska vara bäst i världen på att använda och dra nytta av digitaliseringens möjligheter.

Det gör också den digitala agendan för Sverige till ett dynamiskt dokument där innehållet kan och ska utvecklas kontinuerligt. Det är just därför som jag och regeringen har inrättat Digitaliseringskommissionen, som bland annat har fått i uppdrag att analysera hur utvecklingen inom den digitala agendans olika områden går och att föreslå ytterligare åtgärder om de anser sådana behövas på olika områden.

Den högre utbildningens roll i den digitala agendan har vi alltså redan poängterat. Det handlar bland annat om att den högre utbildningen har en stor betydelse för att se till att människor får en digital kompetens. Det handlar om att alla kvinnor och män som utbildas vid svenska lärosäten ska ha en bra digital kompetens, så att de kan vara delaktiga i det växande digitala samhället, så att de kan vara attraktiva och anställningsbara på en modern arbetsmarknad där det ställs allt högre krav, inom både privat och offentlig sektor, på att behärska och förstå hur den här tekniken påverkar människor och människors livsvillkor.

Det handlar också om att vi har höga förväntningar på att information och digitala verktyg i ökad utsträckning ska användas när det gäller forskningsverksamhet och innovationsprocesser. Vi vet att svensk it-forskning och en lång tekniktradition har gett oss en stark särställning inte minst inom it och telekommunikationer. Forskning och utveckling av hög kvalitet är avgörande för att vi ska kunna skapa nya framgångsrika varor och tjänster.

Sedan frågar Annika Lillemets mig hur Utbildningsdepartementet och regeringen ser på det faktum att regeringen i den digitala agendan inte särskilt pekar ut distansutbildning som ett önskvärt sätt att dra nytta av digitaliseringens möjligheter.

Låt mig börja med att säga att det är otroligt viktigt att våra lärosäten får driva sin verksamhet med en hög grad av självständighet. Därför bör regeringen inte ha synpunkter på exakt hur utbildningen bedrivs vid

enskilda universitet och högskolor. Men generellt sett kan man säga att regeringen har höga förväntningar på att moderna hjälpmedel och moderna verktyg används för att bedriva en så god och så effektiv utbildning som möjligt, inte minst att moderna hjälpmedel och processer används för att ha en effektiv och god förvaltning vid våra svenska högskolor och universitet.

Anf. 53 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Det låter hoppfullt att den digitala agendan är ett dynamiskt dokument som kan komma att uppdateras. Jag hoppas att Digitaliseringskommissionen kommer att inse värdet av att skärpa skrivningarna i den digitala agendan om formerna för utbildningen. Det är vad det handlar om: moderna former för en effektiv högskole- och universitetsutbildning.

En viktig aspekt är att distansutbildningar på nätet gör det möjligt för fler människor att utbilda sig. Det finns en rapport som heter *Lär från nätet!* som tre högskolerektorer har skrivit, och där påpekas bland mycket annat att en majoritet av dem som studerar på distans är kvinnor. Jämfört med dem som studerar på campus är fler av distansstudenterna äldre. Relativt många har hemmavarande barn under 18 år. En majoritet av distansstudenterna har lågutbildade föräldrar.

Kort och gott gör distansstudierna det möjligt för fler grupper i samhället att skaffa högre utbildning. Det behövs verkligen för att rekryteringen till högskolorna ska kunna breddas, både för individernas skull så att de kan få jobb och för att det ska finnas tillräckligt många akademiker i framtiden.

Då gäller det att anpassa utbildningsformerna till människors situation. Man ser också att studenterna kommer att vara äldre och kanske ha barn och en karriär bakom sig när de börjar studera i framtiden – det livslånga lärandet.

Men trots de stora ambitioner som den digitala agendan innehåller poängterar man inte nu vikten av den högre utbildningens möjligheter att genom ny teknik göra utbildning tillgänglig för fler på fler platser och vid fler tillfällen, även om det står så mycket annat bra i den, som Anna-Karin Hatt har berättat om här.

Sverige skulle kunna vara ett föregångsland när det gäller att använda it som forum för kompetensutveckling, och universiteten borde ges en tydlig plats i en sådan ambition. Jag tycker inte att det görs nu.

Jag vill också nämna att satsningar på nationella öppna nätuniversitet har fått stor betydelse inte bara i Sverige utan även globalt för att öka rekryteringen till högre utbildning. Bland annat finns Indira Gandhi National Open University i Indien, som har hela tre och en halv miljon nätstudenter. Det finns också bra exempel i Turkiet, Tanzania och Storbritannien. Barack Obama, USA:s president, avser att lansera ett program för att förbättra nätstudierna, och flera amerikanska universitet satsar väldigt målmedvetet. Med ökad samverkan mellan universitet kan studenter med hjälp av it få tillgång till föreläsningar med mera från hela världen. Det finns enorma möjligheter.

I Australien är nätutbildningar en viktig exportvara. Det är illa att svenska lärosäten generellt sett ligger efter företag och befolkning när det gäller uppkoppling mot omvärlden. Men med en målmedveten satsning

på att utveckla den högre utbildningen genom att använda modern teknik skulle även Sverige kunna bygga upp en sådan framgångsrik exportbransch. Vi har goda förutsättningar om viljan finns. Vi har under lång tid varit en framstående kunskapsnation. Vi är teknikintresserade och teknikvänliga i största allmänhet, och det gäller att förvalta det kapitalet.

Australiens universitet ser sig som internationella universitet och delar av ett globalt nätverk, och det är väldigt viktigt att även svenska gör det. Man pratar om transnational education, alltså utbildning över landgränserna. Så bör vi tänka, så att alla studenter kan erbjudas högkvalitativ nätutbildning i realtid gemensamt med utländska lärosäten, utan resekostnader och utan miljökostnader. Nu är det endast ett fåtal som får utlandsvistelse under utbildningen.

Det finns fler fördelar att lyfta fram. Det här behöver utvecklas i den digitala agendan.

Anf. 54 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Om Sverige ska kunna förverkliga det gemensamma målet om att Sverige ska vara bäst i världen på att dra nytta av digitaliseringens möjligheter har den högre utbildningen självklart en väldigt viktig roll att spela i det arbetet, inte minst för att se till att alla svenskar får en god digital kompetens.

Det handlar om att se till att man får använda rätt teknik när man går sina utbildningar. Det handlar också om att locka fler unga kvinnor och män att välja tekniska utbildningar. Vi har ett näringsliv som ligger långt fram när det gäller den digitala tekniken, it och telekom i Sverige, och de har ett behov av att få tillgång till specialiserad spetskompetens som kan hjälpa dem att utveckla morgondagens produkter och tjänster.

Här gör våra svenska lärosäten en hel del arbete. Men det finns också andra delar av samhället som är viktiga för att det ska ske och som kraftsamlar kring den frågan. Några av dem finns ute i näringslivet. Jag välkomnar verkligen alla de insatser som näringslivet gör för att stärka tillgången till digital spetskompetens genom att locka fler att välja tekniska utbildningar.

Annika Lillemets lyfter förtjänstfullt fram vad distansutbildning kan betyda för att bredda basen, nå ut till fler och få andra grupper än de som kanske traditionellt tar sig till lärosätena att börja studera.

Det kan vara småbarnsföräldrar som kanske väljer att studera på deltid samtidigt som de tar hand om sina barn och kanske har ett fotfäste i arbetslivet. Det kan vara grupper med studieovana som kanske inte är beredda är ta steget att flytta till en helt annan ort och börja på en högre utbildning. Det kan i fattiga delar av världen handla om världens fattigaste som väljer att delta i högkvalitativ utbildning vid världens främsta universitet.

Jag håller med om detta. Den digitala tekniken öppnar möjligheter att göra utbildning, kunskap, forskning och utveckling tillgängligt för väldigt många fler. Det är bra. Det är också bra att fler och fler svenska lärosäten ser detta som en möjlighet och att det finns fler och fler svenska lärosäten som själva väljer att erbjuda distansutbildningar.

Men det vore fel av regeringen att gå in med pekpinnar i den digitala agendan och säga: Det är så ni ska bedriva er verksamhet. Vi väljer att sätta fokus på att deras uppgift är att se till att bidra till digital kompe-

tens. De har ett uppdrag att vara väldigt aktiva i att se till att Sverige drar nytta av digitaliseringens möjligheter. Exakt på vilket sätt man på lärosätena, högskolorna och universiteten väljer att göra det är upp till deras ledningar, deras styrelser och deras duktiga anställda att avgöra.

Det regeringen nu har gjort är att – efter det att vi antog den digitala agendan – tillsätta en digitaliseringskommission. Den har fått en väldigt långsiktig uppgift. Den ska ända fram till 2015 arbeta med att följa hur det går i Sverige och hur vi utvecklas mot de här målen. Är det tillräckliga mål som vi har satt upp? Är det tillräckliga åtgärder som vi gör från politiken, näringslivet och samhället, eller behöver vi göra mer för att säkra att Sverige ska ligga i framkant och i topp – inte bara följa utvecklingen utan också leda den?

Jag förväntar mig att kommissionen kommer med förslag, om de ser ett behov av att i någon del komplettera den digitala agendan för att säkerställa att den fungerar i alla avseenden.

Anf. 55 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Det är bra att regeringen inte vill ha synpunkter på hur utbildningen vid enskilda universitet genomförs. Men trots detta har regeringen haft synpunkter på både vilka lärosäten som ska växa och krympa och vilka utbildningsområden som ska prioriteras. De ingreppen i autonomin är betydligt större än att uttrycka en tydlig ambition om att modernisera det svenska universitetsväsendets utbildningsformer med hjälp av ny teknik.

Det intressanta är inte var forskare och lärare ska befinna sig rent geografiskt utan hur de ska kunna kopplas samman med varandra och studenterna oavsett var de befinner sig.

Eftersom den digitala agendan är en strategi för att Sverige på bästa sätt ska använda digitaliseringens möjligheter och se till att statens befintliga resurser utnyttjas så bra som möjligt är det angeläget att skrivingar om högre utbildning, utifrån det jag har sagt, läggs till i dokumentet. Det är logiskt, och det är befogat med tanke på den nära koppling som traditionellt finns mellan högre utbildning och teknikutveckling.

Genom att komplettera den digitala agendan på så sätt skulle den kunna bli ett kraftfullt verktyg för att kunna utveckla högre utbildning genom modern teknik. Jag hoppas att Anna-Karin Hatt och Digitaliseringskommissionen och för den delen också Utbildningsdepartementet ser behovet av detta – ja, jag utgår från att Utbildningsdepartementet ser behovet – och att den digitala agendan kommer att uppdateras på detta sätt.

Anf. 56 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Bland det första jag gjorde när jag började utarbeta den digitala agendan var att ställa mig frågan: Hur ska vi kunna säkra att det blir en agenda som inte bara blir ett stolt dokument under kristallkronorna utan att vi faktiskt också ser till att den omsätts i praktiken?

Just därför valde jag att samla alla regeringens berörda departement i en tvärssektoriell statssekreterargrupp, vilket gör att alla statssekreterare i Regeringskansliet faktiskt ingår. Alla berörda departement, från Utbildningsdepartementet till Näringsdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och så vidare, ingår i den statssekreterargrupp som både har ut-

arbetat den digitala agendan och nu arbetar för att vara med och förverkliga den.

Till det har vi tillsatt den externa Digitaliseringskommissionen, som leds av en person som går under namnet ”Gulan” Gulliksen, en professor som har väldigt stor kunskap om hur man använder tekniken i människans tjänst och som jag är helt övertygad om kommer att göra ett fantastiskt bra arbete.

För mig var det viktigt att vi i den digitala agendan tydligt pekade ut de högre lärosätenas roll, deras betydelse för att se till att alla får digital kompetens och att vi har en forsknings- och innovationsmiljö som drar nytta av den digitala tekniken och också har förutsättningar att förse näringslivet med den spetskompetens som det behöver.

Jag kan notera att många företag nu vänder sig till regeringen och är tacksamma för att vi så tydligt har pekat på att den högre utbildningen spelar en väldigt stor roll och att den högre utbildningen har en viktig uppgift inte minst i att se till att de har en arbetskraft framöver som har den kompetens som de behöver.

Många beskriver också att det nu blir lättare att få tag på spetskompetens i Sverige. Det visar att många högre lärosäten borde arbeta med de här frågorna, och det visar också att det finns en ökad efterfrågan, ett ökat intresse bland många svenskar att söka sig till den typ av utbildningar som svenskt näringsliv efterfrågar.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Skrivelser

2011/12:164 Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter

2011/12:167 Genomförandet av samstämmighetspolitiken för utveckling – fokus: den globala utmaningen ekonomiskt utanförskap

EU-dokument

KOM(2012)280 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om inrättande av en ram för återhämtning och rekonstruktion av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 77/91/EEG och 82/891/EG och direktiven 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG och 2011/35/EG samt förordning (EU) nr 1093/2010

KOM(2012)343 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av rådets beslut 2003/17/EG genom att dess tillämpningsperiod förlängs och genom att förteckningen över tredjeländer och de myndigheter som ansvarar för godkännande och kontroll av produktionen uppdateras (Text av betydelse för EES)

KOM(2012)350 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåt-

- bara värdepapper (fondföretag) när det gäller förvaringsinstitutsfunktioner, ersättningspolicy och sanktioner
- KOM(2012)352 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om faktablad för investeringsprodukter
- KOM(2012)355 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av rådets beslut 2008/971/EG vad gäller införande av skogsodlingsmaterial i kategorin ”individutvalt” i tillämpningsområdet för det beslutet och uppdatering av namnen på de myndigheter som ansvarar för godkännande och kontroll av produktionen
- KOM(2012)360 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om försäkringsförmedling (omarbetning)
- KOM(2012)362 Förslag till rådets beslut om associering av de uto-europeiska länderna och territorierna med Europeiska unionen (ULT-beslutet)
- KOM(2012)363 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpning genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen
- KOM(2012)369 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om kliniska prövningar av humanläkemedel och om upphävande av direktiv 2001/20/EG
- KOM(2012)372 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden
- KOM(2012)380 Trafiksäkerhetspaketet Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om periodisk provning av motorfordons och tillhörande släpvagnars trafiksäkerhet och om upphävande av direktiv 2009/40/EG
- KOM(2012)381 Trafiksäkerhetspaketet Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 1999/37/EG om registreringsbevis för fordon
- KOM(2012)382 Trafiksäkerhetspaketet Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vägkontroller av trafiksäkerheten hos nyttofordon i trafik i unionen och om upphävande av direktiv 2000/30/EG
- KOM(2012)393 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 443/2009 för att fastställa tillvägagångssätten för att till 2020 uppnå målet att minska koldioxidutsläppen från nya personbilar
- KOM(2012)394 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 510/2011 för att fastställa tillvägagångssätten för att till 2020 uppnå målet att minska koldioxidutsläppen från nya lätta nyttofordon
- KOM(2012)403 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (omarbetning)
- KOM(2012)407 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av en unionsinsats för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad för åren 2020 till 2033
- KOM(2012)416 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av direktiv 2003/87/EG vad gäller att förtydliga bestämmelserna om tidsschemat för auktioner av utsläppsrätter för växthusgaser

18 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 16 augusti

2011/12:719 Dag Hammarskjölds Backåkra

av *Kent Härstedt* (S)

till kultur- och idrottsminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (M)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 september.

19 § Kammaren åtskildes kl. 15.56.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med 14 § och av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om interpellationer	1
3 § Anmälan om skriftliga frågor och skriftliga svar	1
4 § Anmälan om nya ersättare.....	1
5 § Utökning av antalet suppleanter i socialförsäkringsutskottet	2
6 § Val av extra suppleant i socialförsäkringsutskottet.....	2
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
8 § Anmälan om inkomna upppteckningar från EU- nämndssammanträden	2
9 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	2
10 § Anmälan om inkomna granskningsrapporter från Riksrevisionen.....	3
11 § Svar på interpellation 2011/12:431 om vinklad fakta i gratis läromedel	3
Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	3
Anf. 2 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	4
Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	5
Anf. 4 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	5
Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	7
Anf. 6 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	8
Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	8
12 § Svar på interpellation 2011/12:423 om narkotikarelaterad dödlighet.....	9
Anf. 8 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	9
Anf. 9 HILLEVI LARSSON (S).....	10
Anf. 10 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	11
Anf. 11 HILLEVI LARSSON (S).....	12
Anf. 12 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	13
Anf. 13 HILLEVI LARSSON (S).....	14
Anf. 14 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	14
13 § Svar på interpellation 2011/12:424 om resurser mot skattefusk.....	15
Anf. 15 Finansminister ANDERS BORG (M).....	15
Anf. 16 PETER PERSSON (S)	15
Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (M).....	16
Anf. 18 PETER PERSSON (S)	17
Anf. 19 EVA-LENA JANSSON (S)	18
Anf. 20 Finansminister ANDERS BORG (M).....	18
Anf. 21 PETER PERSSON (S)	19
Anf. 22 EVA-LENA JANSSON (S)	19
Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (M).....	20
14 § Svar på interpellation 2011/12:425 om jobbskatteavdragen	20

Anf. 24	Finansminister ANDERS BORG (M)	20
Anf. 25	PETER PERSSON (S)	21
Anf. 26	HILLEVI LARSSON (S)	22
Anf. 27	FREDRIK SCHULTE (M)	23
Anf. 28	EVA-LENA JANSSON (S)	24
Anf. 29	BÖRJE VESTLUND (S)	25
Anf. 30	Finansminister ANDERS BORG (M)	26
Anf. 31	PETER PERSSON (S)	27
Anf. 32	HILLEVI LARSSON (S)	28
Anf. 33	FREDRIK SCHULTE (M)	28
Anf. 34	EVA-LENA JANSSON (S)	29
Anf. 35	BÖRJE VESTLUND (S)	30
Anf. 36	Finansminister ANDERS BORG (M)	30
Anf. 37	PETER PERSSON (S)	31
Anf. 38	Finansminister ANDERS BORG (M)	32
15 §	Svar på interpellation 2011/12:422 om innebörd och måluppfyllelse av fossiloberoende fordonsflotta	33
Anf. 39	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	33
Anf. 40	ANDERS YGEMAN (S)	34
Anf. 41	ROGER TIEFENSEE (C)	34
Anf. 42	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	35
Anf. 43	ANDERS YGEMAN (S)	36
Anf. 44	ROGER TIEFENSEE (C)	37
Anf. 45	BÖRJE VESTLUND (S)	37
Anf. 46	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	38
Anf. 47	ANDERS YGEMAN (S)	39
Anf. 48	BÖRJE VESTLUND (S)	40
Anf. 49	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	40
16 §	Svar på interpellation 2011/12:428 om den högre utbildningens roll i den digitala agendan	41
Anf. 50	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	41
Anf. 51	ANNIKA LILLEMETS (MP)	42
Anf. 52	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	43
Anf. 53	ANNIKA LILLEMETS (MP)	44
Anf. 54	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	45
Anf. 55	ANNIKA LILLEMETS (MP)	46
Anf. 56	Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	46
17 §	Bordläggning	47
18 §	Anmälan om skriftligt svar på fråga	49
19 §	Kammaren åtskildes kl. 15.56	49

